

CONDICIONS OBRERES 2005

COMISSIONS OBRERES DEL PAÍS VALENCIÀ
FUNDACIÓ D'ESTUDIS I INICIATIVES SOCIOLABORALS

feis
fundació d'estudis i
iniciatives sociolaborals

CC.OO.
www.pv.ccoo.es

Aquesta edició és una acció informativa i formativa de la Confederació Sindical de Comissions Obreres del País Valencià, que s'emmarca en les iniciatives promogudes pel Pacte Valencià pel Creixement i l'Ocupació, subscrit pels Agents Socials i la Generalitat Valenciana.

Per a qualsevol comentari o suggeriment a aquesta publicació, adreceu un correu a:

- CS CCOO PV Secretaria de Comunicació
- Fundació d'Estudis i Iniciatives Sociolaborals
- Centre Primer de Maig C/ Serrans, 13 46001 València

Per a sol·licitar aquesta publicació, remeteu un correu electrònic a:
bibliotecapv@ccoo.es

1a edició: desembre de 2004

ISBN 84-96147-52-5

Dipòsit Legal: V-5105-2004

PRESENTACIÓ

La situació de la classe obrera és el camp i el punt de partida efectiu de tots els moviments socials del present.

F. ENGELS, 1845

CONDICIONS OBRERES 2005 ofereix una aproximació sociològica a la nostra situació, la dels treballadors i treballadores del País Valencià. Són els nostres «signes vitals», una imatge documentada de com vivim i treballem, formada per 24 capítols breus. Els capítols, que es presenten amb una afirmació sintètica, estan agrupats en tres seccions: I. Societat i Política; II. Economia i Treball; i III. Acció Sindical.

El llibre aporta coneixement sobre les nostres condicions vitals i laborals, arreplegant l'esforç de mesura i comparació de diverses fonts estadístiques. S'arrepleguen dades contrastades, així com el seu comentari i, de vegades, una representació gràfica aclaridora. Pel que fa a les comparacions, s'ha fet servir tant la comparació entre les diverses comarques i províncies del País Valencià, com la comparació entre dades de les comunitats autònomes, del conjunt de l'Estat i de les regions de la Unió Europea.

Per enllestir de manera responsable la participació cívica en general i l'acció sindical en particular ens cal superar el marc de l'opinió particular i consolidar un coneixement intersubjectiu. Com afirmava el poeta Martí i Pol: «*I som com som/més val saber-ho i dir-ho/i assentar els peus a terra...*». Esperem que aquestes pàgines hi col·laboren.

Joan Sifre, Secretari General de Comissions Obreres del PV

ÍNDIX

Presentació.	3
----------------------	---

I. Societat i Política

1. El País Valencià, lleugerament endarrerit en la Unió Europea	6
2. El País Valencià no presenta bons índex socials.	8
3. Hi ha importants diferències en l'ús del temps entre els homes i les dones	10
4. Més d'una tercera part de la població valenciana major de 16 anys no disposa de l'educació bàsica	12
5. Empitjora la salut reproductiva de les joves.	14
6. Augmenten les dones maltractades i hi ha més femicidis	16
7. Augmenten les emissions de gassos d'hivernacle	18
8. Es consolida el bipartidisme i minva el vot conservador.	20

II. Economia i Treball

9. En som més d'un milió sis-cents mil treballadors i treballadores	22
10. Augmenta la població ocupada, els homes i, sobretot, les dones	24
11. Les dones pateixen una segregació ocupacional i salarial	26
12. Els joves pateixen la precarietat laboral	28
13. Es multiplica el nombre de residents estrangers	30
14. Els residents estrangers pateixen una inserció laboral desfavorida	32

- 15. Al País Valencià, els salaris estan per baix de la mitjana i augmenten a un ritme inferior . 34
- 16. La vivenda és el capítol principal de les despeses 36

III. Acció sindical

- 17. La qualitat de vida en el treball és menor que la mitjana. 38
  - 18. Hi ha una elevada sinistralitat laboral i augmenten les conseqüències greus 40
  - 19. La jornada de 35 hores no és freqüent encara . 42
  - 20. Els Sindicats majoritaris son determinants en la negociació col·lectiva 44
  - 21. Cal avançar en les clàusules especials de la negociació col·lectiva 46
  - 22. Més de 160.000 persones afectades per conflictes laborals 50
  - 23. CCOO és el sindicat amb major afiliació. 52
  - 24. CCOO és el primer sindicat valencià 54
- Per dalt o per baix de la mitjana? 56

I. SOCIETAT I POLÍTICA

1

EL PAÍS VALENCIÀ, LLEUGERAMENT ENDARRERIT EN LA UNIÓ EUROPEA

El País Valencià és una regió europea. L'Oficina Europea d'Estadística (Eurostat) el considera una Unitat Territorial Estadística (NUTS) de nivell 2, dins del NUTS de nivell 1 anomenat Est (Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià). Les estadístiques disponibles permeten efectuar una comparació entre algunes variables referides al País Valencià i altres referides al conjunt de la Unió Europea (abans de la darrera ampliació EUR-15), a l'Estat espanyol, i a la NUTS Est. El País Valencià té una densitat de població superior a l'europea (EUR-15) i a l'espanyola, i lleugerament inferior a la mitjana de la regió Est. La taxa de natalitat és inferior a la de la regió Est i a la de la UER-15. La taxa de mortalitat també és més baixa que l'espanyola o la de la regió Est.

La taxa d'activitat és inferior a l'europea, sobretot per l'índex molt inferior de l'activitat de les dones. També aquestes presenten taxes molt més elevades de desocupació, tot duplicant el percentatge europeu i 4 punt per damunt de la taxa de la regió Est. El pes del sector serveis en l'ocupació és relativament menor al de la regió Est i al del conjunt de l'Estat. Pel que fa al PIB per habitant és sensiblement menor al de la regió Est (78 front a 91), la qual cosa dóna una idea de la discrepància entre aquest indicador en Catalunya i les Illes Balears, d'una banda, i el País Valencià, d'una altra. L'endarreriment relatiu del País Valencià respecte dels indicadors europeus ha estat recentment matissat recentment per l'efecte estadístic de l'ampliació de la Unió Europea.

TAULA 1. COMPARACIÓ ENTRE VARIABLES DE LA UNIÓ EUROPEA I DEL PAÍS VALENCIÀ

Taula 1.1. Superfície i variables demogràfiques

	Superfície (km ²)	Població ^(a)	Densitat de població ^(b)	Taxa de natalidad ^(c)	Taxa de mortalitat infantil ^(c)
EUR15	3.191.119,9	376.540,5	117,8	10,7	-
Espanya	504.790,0	39.733,0	78,5	9,5	4,9
NUTS-Est	60.249,0	10.927,3	180,6	10,0	4,7
PV	23.305,0	4.008,0	171,1	9,8	4,0

^(a) Població a 1 de gener de 2000 (en milers); ^(b) Densitat de població 1999 (hab./km²); ^(c) 1999 (‰).

Taula 1.2. Taxes d'activitat i desocupació

	Taxa d'activitat 2001 (%)			Grau de depend. ^(a)	Taxa de desocupació 2001 (%)		
	Total	Homes	Dones		Total	Homes	Dones
EUR15	55,9	65,5	47,0	-	7,6	6,5	8,9
Espanya	50,6	63,0	39,2	2,1	13,1	9,2	19,0
NUTS-Est	53,1	65,0	42,0	1,9	9,6	6,7	13,7
PV	53,1	66,3	41,0	2,0	11,4	7,3	17,5

^(a) El grau de dependència és la relació entre la població inactiva i la activa.

Taula 1.3. Ocupació per sectors i PIB per habitant

	Ocupació ^(a)			PIB per habitant ^(b)	
	Agricultura	Indústria	Serveis	Euro	PPA ^(c)
EUR15				100,0	100,0
Espanya	7,4	30,6	62,0	50,5	81,7
NUTS-Est	4,0	35,4	60,6	43,2	91,6
PV	5,3	34,8	59,9	82,1	78,4

^(a) 1999 (%); ^(b) 2000 (EUR15=100); ^(c) Expressat en Paritat de Poder Adquisitiu.

Font: EUROSTAT, IVE.

europa.eu.int/comm/eurostat

www.ive.es

2

EL PAÍS VALENCIÀ NO PRESENTA BONS ÍNDEX SOCIALS

La Caixa realitza anualment un prestigiós Anuari Social on, entre altres indicadors, elabora una sèrie d'índex referits a assumptes socials per a les diverses Comunitats Autònomes. L'Anuari de 2004 presenta els índexs arreplegats en la taula 2, tots ells expressats per dígit entre 0 (mínim) i 10 (màxim), a la manera de les notes tradicionals.

El País Valencià «suspén» als índex de Salut, Oferta educativa, cultural i d'oci, i Seguretat ciutadana, i presenta la major nota en Accessibilitat econòmica i seguretat vial. La resta de notes són de 5 i 6, és a dir, índexs baixos. En el cas de Renda, Nivell educatiu i cultural i Convivència i participació social, l'índex és 5.

La suma de punts en el cas del País Valencià seria de 65, igual que Astúries, amb una mitjana de 5,4, per davant només de Múrcia, Galícia, Extremadura, Castella-La Manxa i Andalusia, i per darrere d'altres 10 comunitats autònomes.

Els índex del País Valencià estarien en la meitat superior només en 3 casos dels 12 índexs de la taula: Condicions de Treball (posició 4a/7a), Accessibilitat econòmica (posició 4a/6a) i Entorn natural i clima (posició 8a). En Vivenda i equipament de la llar i Convivència i participació social, els índexs del País Valencià es troben en la part central de la taula.

En els altres 7 índex, la puntuació del País Valencià està en la meitat inferior de la taula. Altrament dit, en la major part dels índexs socials, el País Valencià està endarrerit.

TAULA 2. ÍNDEX SOCIALS DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES

	Renda	Salut	Serveis sanitaris	Nivell educatiu i cultural	Oferta educativa, cultural i d'oci	Ocupació	Condicions de treball (Qualitat de l'ocupació)	Vivenda i equipament de la llar	Accessibilitat econòmica i seguretat vial	Convivència i participació social	Seguretat ciutadana	Entorn natural i clima
Andalusia	2	6	4	4	3	3	5	6	6	5	5	5
Aragó	7	5	9	7	7	7	4	7	5	6	5	3
Astúries	5	2	9	6	5	4	4	5	4	4	8	9
Canàries	5	5	6	7	6	5	6	4	9	4	6	8
Cantàbria	6	7	8	9	6	6	3	6	5	5	8	9
Castella i Lleó	5	6	6	6	7	5	5	5	4	7	7	4
Castella-La Manxa	3	7	3	2	4	5	3	5	5	8	7	3
Catalunya	8	4	9	9	6	7	6	9	8	3	5	7
Extremadura	1	7	5	3	4	3	8	5	4	7	6	5
Galícia	3	3	5	5	3	5	5	2	6	5	7	9
Illes Balears	8	3	7	5	10	8	5	6	6	3	4	10
La Rioja	8	6	4	7	6	8	5	6	5	6	6	5
Madrid	9	7	9	9	5	7	10	9	10	4	4	3
Múrcia	3	3	3	4	3	7	9	7	9	6	5	3
Navarra	10	8	10	10	6	10	6	10	7	4	2	5
País Basc	10	6	9	9	5	8	4	9	8	2	1	9
País Valencià	5	4	6	5	4	6	6	6	8	5	4	6

Font: La Caixa, Anuari Social 2004.

www.anuarisoc.lacaixa.comunicacions.com

3

HI HA IMPORTANTS DIFERÈNCIES EN L'ÚS DEL TEMPS ENTRE ELS HOMES I LES DONES

Segons l'Enquesta de l'ús del temps del Institut Nacional d'Estadística, hi ha importants diferències entre la distribució del temps dels homes i de les dones al País Valencià.

Els homes que treballen (el 44,4%, segons l'enquesta esmentada*) dediquen més temps a aquesta activitat (una mitjana de 8 hores i 29 minuts al dia) que les dones (6:49 h).

Per a la cura de la llar i la família, activitat que realitza la majoria de les dones (94%), empren una mitjana de 4 hores i 40 minuts al dia, mentre que un percentatge menor d'homes (73%) participa amb menys de la meitat d'aquest temps: 1:57 h.

També un major percentatge d'homes dedica més temps que les dones als esports i les activitats a l'aire lliure així com als entreteniments i jocs. Malgrat el tòpic, els homes dediquen més temps als mitjans de comunicació.

Per al cas de la població que treballa, també es poden advertir les diferències entre homes i dones. Per exemple, encara que hi ha un major percentatge d'homes i dones que declara treballar entre setmana que els caps de setmana, el temps que dediquen els homes al treball és major entre dilluns i dijous, i les dones entre divendres i diumenge.

El percentatge d'homes i dones que treballen i el temps que hi dediquen creix segons augmenta el nivell d'ingressos de la llar. També en el cas d'ambdós sexes, el percentatge major de persones que treballen i el major temps hi emprat correspon a la franja d'edat de 25-44 anys.

---

* Més informació sobre població activa i ocupada en la part II.

TAULA 3. ÚS DEL TEMPS DELS HABITANTS DEL PAÍS VALENCIÀ

Taula 3.1. Ús del temps de la població en general

	Homes		Dones	
	Participació	Temps mitjà	Participació	Temps mitjà
Cura personal	100%	11:12 h	100%	11:17 h
Treball	44,4%	8:29 h	26,5%	6:49 h
Estudis	13,9%	5:08 h	12,7%	4:53 h
Llar i família	73,1%	1:57 h	94,0%	4:40 h
Treball voluntari i reunions	10,8%	2:06 h	17,5%	1:40 h
Vida social i diversió	67,8%	2:16 h	73,7%	2:11 h
Esports i activitats a l'aire lliure	40,8%	2:04 h	35,1%	1:41 h
Entreteniments i jocs	24,0%	2:05 h	12,3%	1:31 h
Mitjans de comunicació	88,0%	2:53 h	86,3%	2:29 h
Trajectes i ús del temps no especificat	88,9%	1:25 h	84,0%	1:19 h

Taula 3.2. Ús del temps de la població que treballa

	Homes		Dones	
	Participació	Temps mitjà	Participació	Temps mitjà
Treball total	44,4%	8:29 h	26,5%	6:49 h
Típus de dia de la setmana				
Dilluns a dijous	55,7%	8:41 h	31,4%	6:40 h
Divendres a diumenge	29,5%	7:57 h	19,9%	7:08 h
Nivell d'ingressos de la llar				
Menys de 1.000 euros	28,7%	8:12 h	8,7%	6:06 h
De 1.000 a 1.499,99 euros	42,8%	8:29 h	24,6%	6:23 h
De 1.500 a 1.999,99 euros	54,8%	8:34 h	35,2%	6:52 h
2.000 euros o més	53,0%	8:37 h	39,5%	7:20 h
Edat				
Menys de 25 anys	26,8%	7:29 h	15,5%	6:09 h
De 25 a 44 anys	65,6%	8:42 h	46,1%	6:58 h
De 45 a 64 anys	51,8%	8:38 h	26,0%	6:45 h
65 o més anys	*3,6%	*5:03 h	*1,3%	*5:55 h

* indica una mostra reduïda.

Font: INE: Enquesta de l'ús del temps 2002-2003.
www.ine.es

4

MÉS D'UNA TERCERA PART DE LA POBLACIÓ VALENCIANA MAJOR DE 16 ANYS NO DISPOSA DE L'EDUCACIÓ BÀSICA

Segons les dades del Cens de 2001, al País Valencià el 37% dels homes i el 42% de les dones majors de 16 anys no disposa d'estudis equivalents a l'educació bàsica. Més d'un milió quatre-centes mil persones són analfabetes, saben llegir i escriure encara que no disposen d'estudis o disposen únicament d'estudis primaris, complets o incomplets. El percentatge de persones sense estudis equivalents a l'educació bàsica augmenta per a les edats superiors. A partir dels 55 anys, tant per a homes com per a dones, els percentatges de persones analfabetes, sense estudis o amb només estudis primaris es dispara ultrapassant el 50% les persones que no tenen cap tipus d'ensenyament de segon grau. A partir dels 75 anys, ultrapassen el 75% del total. El 51% dels homes i el 46% de les dones disposen d'estudis de segon grau, percentatge que augmenta en les edats inferiors, superant el 70% per a les persones menors de 24 anys.

Només un 12% de la població disposa d'estudis de tercer grau, més de la meitat dels quals són estudis d'un cicle universitari (diplomatures). Només un 5% de la població disposa de llicenciatures o doctorats.

En els grups d'edat més jove, s'observa una major presència de les dones en els estudis superiors; aquesta tendència s'inverteix per als grups de més edat.

**TAULA 4. POBLACIÓ VALENCIANA, MAJOR DE 16 ANYS,
SEGONS NIVELLS D'ESTUDIS, SEXE I EDAT.
VALORS ABSOLUTS I PERCENTATGES**

	Total	Persones analfabetes	Sense estudis	Total Estudis Primaris	ESO, EGB, Batxillerat Elemental	Batxillerat Superior	FP	Total Tercer Grau
Homes	1.793.423	1,4%	10,8%	24,9%	30,9%	11,6%	8,8%	11,9%
16-19	105.300	0,5%	2,3%	22,6%	50,7%	16,7%	7,3%	.
20-24	170.652	0,5%	2,0%	13,3%	37,2%	21,6%	16%	9,4%
25-29	184.560	0,6%	2,3%	13,9%	35,7%	13,0%	15,2%	19,3%
30-34	176.383	0,7%	2,4%	16,3%	36,7%	12,7%	14,2%	17,0%
35-44	321.955	0,8%	3,6%	21,1%	35,7%	13,5%	10%	15,4%
45-54	251.095	0,9%	7,9%	29,1%	32,2%	10,5%	5,8%	13,6%
55-64	205.650	1,7%	18,3%	36,7%	24,1%	6,6%	3,9%	8,8%
65-74	179.157	3,4%	32,3%	38,1%	13,5%	4,8%	2,5%	5,5%
75-84	90.074	4,7%	38,7%	36,6%	9,7%	4,2%	1,7%	4,4%
85 o més	18.597	6,8%	44,1%	31,8%	7,4%	3,6%	1,5%	4,8%
Dones	1.785.711	3,3%	13,5%	25,1%	27,1%	10,6%	8,4%	12,1%
16-19	99.649	0,4%	1,7%	15,6%	49,5%	24,0%	8,9%	.
20-24	162.075	0,4%	1,3%	8,3%	28,1%	25,7%	19,9%	16,4%
25-29	174.546	0,5%	1,6%	9,3%	28,5%	13,5%	18,3%	28,5%
30-34	169.291	0,6%	2,0%	12,6%	34,0%	13,1%	15%	22,7%
35-44	319.309	0,8%	3,6%	20,6%	35,8%	12,4%	9,6%	17,3%
45-54	258.704	1,5%	10,1%	33,1%	32,5%	7,6%	4,4%	10,9%
55-64	219.070	4,0%	22,2%	40,4%	21,8%	4,3%	2,4%	5,0%
65-74	209.370	8,4%	34,9%	39,1%	11,1%	2,9%	2,4%	2,4%
75-84	134.158	11,4%	40,8%	35,8%	7,4%	2,1%	0,9%	1,6%
85 o més	39.539	19,2%	42,4%	29,8%	4,8%	1,3%	0,9%	1,7%

Font: INE: Cens 2001.

5

EMPITJORA LA SALUT REPRODUCTIVA DE LES JOVES

En 1990 es registraren 40.294 naixements al País Valencià de mares entre 15 i 49 anys. En el any 2001 es registraren 42.290 naixements, és a dir, hi hagué en aquest període un increment de 4,9%.

En l'any 1990 la major part dels naixements corresponia al grup d'edat de dones entre 25 i 29 anys. En l'any 2001 es pot observar que la major part correspon al grup de 30-34 anys. El major increment relatiu correspon al grup de 35-39 anys, que passa de tres mil a set mil naixements. La minva més notable es registra en el grup de 20-24 anys, que baixa a tres mil cinc-cents en 1997 i creix (probablement per l'efecte de l'augment de persones residents estrangeres) fins als quatre mil.

La proporció d'avortaments respecte d'embarassos també augmentà entre 1990 i 2001, passant del 12,1% al 14,3%. Ara bé, aquest augment de 2 punts es multiplica en el cas de les dones joves. Entre els 15 i els 19 anys, la proporció d'avortaments respecte d'embarassos augmenta del 31% en 1990 al 47% en 2001; per a les dones de 18-19 anys, s'incrementa del 32% a quasi el 47% i per a les dones menors d'edat registra un augment encara major: del 30% al 54%.

**TAULA 5. AVORTAMENTS RESPECTE D'EMBARASSOS
I PERSONES NASCUTES, SEGONS L'EDAT DE LES MARES**

5.1. Proporció d'avortaments respecte d'embarassos

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
20-24 anys	24,5	26,7	24,0	29,5	29,6	31,6	32,0
25-29 anys	7,2	7,7	7,0	8,9	8,7	10,1	11,5
30-34 anys	6,2	5,9	5,1	5,9	5,6	6,1	7,0
35-39 anys	13,8	12,9	10,5	10,9	11,1	10,4	10,3
40-44 anys	30,1	29,8	26,6	25,1	22,4	21,9	24,5
45-49 anys	49,3	40,8	40,0	47,1	38,2	36,6	30,6
menys 18	40,7	46,6	46,2	49,5	53,0	55,0	54,2
18-19 anys	42,4	43,1	41,0	44,9	44,4	45,9	46,9
15-49 anys	11,9	12,2	10,6	12,5	12,5	13,4	14,3

5.2. Total persones nascudes, segons l'edat de la mare

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
20-24 anys	4.117	3.741	3.536	3.506	3.794	3.953	4.254
25-29 anys	13.750	13.161	12.576	11.849	11.861	12.286	12.097
30-34 anys	13.159	13.621	14.226	14.542	15.361	16.226	16.593
35-39 anys	4.046	4.387	4.803	5.304	5.870	6.306	7.159
40-44 anys	625	605	683	741	861	922	965
45-49 anys	37	42	36	28	49	45	61
menys 18	351	351	290	275	279	304	326
18-19 anys	661	697	674	681	719	733	835
15-49 anys	36.746	36.605	36.824	36.926	38.794	40.775	42.290

Font: Observatori de Salut Reproductiva (amb dades de: Ministeri de Sanitat i Consum, INE, Centre Superior de Recerques Científiques, CSIC).

www.saludreproductiva.com

6

AUGMENTEN LES DONES MALTRACTADES I HI HA MÉS FEMICIDIS

Les dades proporcionades pel Ministeri de l'Interior mostren un increment de les dones que denuncien ser maltractades, tant al País Valencià, com a l'Estat espanyol. Així, hem passat de 2.630 dones comptabilitzades com a maltractades en l'any 1998 a 6.710 en l'any 2002.

Les dades referides a l'Estat espanyol palesen una progressió semblant. De fet, l'estimació de la prevalència (val a dir, el nombre de dones maltractades per cada 1.000 dones) presenta xifres semblants en l'Estat i al País Valencià (lleugerament més elevades només al darrer any, 2002).

Pel que fa als femicidis realitzats per parelles o exparelles de les víctimes, sí que hem d'advertir que les dades de dones assassinades al País Valencià són relativament superiors a les dades estatals (si considerem la prevalència) en el cas dels anys 2001 i 2002, i semblants en el cas de l'any 2003.

Encara que la població valenciana és una desena part de l'espanyola, les dones assassinades per les seues parelles o exparelles suposen als darrers anys percentatges generalment superiors.

Les dades provisionals per a l'any 2004 també mantenen aquesta tendència a ubicar-se per dalt de la proporció relativa de població.

TAULA 6. VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES**6.1. Dones maltractades a l'àmbit familiar**

Any	Dones	Prevalència Estat ^(*)	Prevalència PV ^(*)
1998	2.630	1,33	1,30
1999	2.775	1,45	1,36
2000	2.743	1,48	1,32
2001	3.088	1,56	1,47
2002	6.710	2,71	3,17

(*) Nombre de dones maltractades per cada 1.000 dones.

6.2. Femicidis realitzats per parelles o exparelles de les víctimes

	Estat espanyol	País Valencià	%	Prevalència Estat ^(a)	Prevalència PV
2001	46	8	17,4%	2,59	4,43
2002	52	9 ^(b)	17,3%	2,90	4,93
2003	70	7	10,0%	3,89	3,80
2004 ^(c)	60 ^(d)	10 ^(d)	16,66% ^(d)		

(a) Nombre de dones assassinades per milió de dones majors de 14 anys.

(b) Alacant, amb 7 assassinats, fou la província espanyola amb un nombre major de femicidis.

(c) Actualització: 11-11-04.

(d) Inclou 2 casos en procés de comprovació, 1 d'ells al País Valencià.

Font: Centre Reina Sofia per a l'Estudi de la Violència.

www.gva.es/violencia

7

AUGMENTEN LES EMISSIONS DE GASSOS D'HIVERNACLE*

Al País Valencià, les emissions de gassos d'efecte hivernacle, estimats en diòxid de carboni (CO₂) han augmentat un 62,1% i quadrupliquen allò permès en el Protocol de Kioto.

Les emissions del País Valencià representen el 7,04% del total d'Espanya, mentre que la seua població és el 10,19% i el seu PIB el 10,29%. El menor percentatge respon a que part de l'electricitat es genera en la Central Nuclear de Cofrents (la qual, per altra banda, crea altres problemes més greus, com ara els residus radioactius) i l'absència de centrals termoelectriques de carbó.

TAULA 7. EMISSIONS TOTAL EN DIÒXID DE CARBONI (CO₂) AL PAÍS VALENCIÀ RESPECTE DE L'ANY BASE*

Any	Índex
Any base	100,00
1990	99,97
1991	103,62
1992	107,00
1993	101,18
1994	109,41
1995	119,30
1996	118,51
1997	127,12
1998	140,02
1999	154,26
2000	155,33
2001	156,83
2002	162,10

* L'any base es compon de les emissions de 1990 de CO₂, CH₄ y N₂O, i les emissions de 1995 dels carburs perfluorats (PFC), carburs hidrofluorats (HFC) i hexafluorur de sofre).

Font: MIMAM i elaboració pròpia.

* Text: Instituto Sindical de Trabajo, Ambiente y Salud (ISTAS)-CCOO: *Las emisiones de gases invernadero en España por comunidades autónomas*, (29-10-2003), pp. 24-25. www.ccoo.es/istas

Per sectors, les emissions totals en diòxid de carboni (CO₂) equivalent al País Valencià entre 1990 i 2002 han estat les següents:

- Sector energètic i transport.** És el major responsable del conjunt de les emissions, ja que en 2002 representaren el 80,18%. El transport s'inclou dins d'aquest sector, i a hores d'ara representa el 33,6% del total de les emissions del País Valencià, tot experimentant un augment de més del 71% entre 1990 i 2002; el 38% de l'augment experimentat al País Valencià es deu al transport. Les indústries del sector energètic al País Valencià (centrals termoelèctriques i refinaria de Castelló) han augmentat les seues emissions molt (un 280%), però només representen el 7,2% i expliquen el 13% de l'augment experimentat. El consum energètic de la indústria augmentà un 85%, representa el 32% del total de les emissions i explica el 40% de l'augment. La indústria, inclòs el sector energètic, i el transport, són responsables del 91% de l'augment de les emissions.
- Els **procesos industrials distints a la combustió**, com ara la producció de cement, indústria química i metal·lúrgica, representaren en 2002, el 8,9%.
- Els **disolvents** i altres productes només representaren el 0,61% al País Valencià de les emissions
- L'**agricultura i la ramaderia** representaren el 6,5% del total de les emissions.
- Els **residus** representaren el 3,8% del total de les emissions del País Valencià de gassos d'efecte hivernacle.

8

ES CONSOLIDA EL BIPARTIDISME I MINVA EL VOT CONSERVADOR

Si analitzem els resultats electorals del període 1993-2004, podem observar, en primer lloc, una consolidació del bipartidisme. En les eleccions europees de juny de 1994, PP i PSOE obtenen el 74,5% dels vots; deu anys després, en les eleccions europees de juny de 2004 trauen el 91,8% dels vots; és a dir, en una dècada passem d'una situació en què 1 de cada 4 vots no és per als partits majoritaris a una altra situació en què només 1 de cada 10 vots va a formacions polítiques minoritàries. Lògicament, en aquest període, EU, BNV i UV redueixen dràsticament els seus resultats electorals. EU té el sostre electoral en les eleccions europees de juny de 1994, amb el 13,9% dels vots; 10 anys després, en les europees de 2004, arriba al mínim del 3,3%. El BNV obté els millors resultats en les eleccions municipals de maig de 2003, però en les autonòmiques que es realitzen el mateix dia cau per baix del 5% (per la qual cosa no entra al Parlament), i en les següents eleccions al Congrés i les europees cau a l'1,5% i l'1,1%, respectivament, comicis en els qual mai no havia estat en el període analitzat per damunt del 2,4%. Per últim, UV, que va aconseguir un 7% en les eleccions autonòmiques de 1995, la qual cosa li va permetre entrar en el govern de la Generalitat, pràcticament desapareix en els comicis de l'any 2004.

Si sumem els resultats dels diferents partits, observem que les eleccions europees són favorables a la dreta; mentre que en les eleccions al Congrés predomina l'esquerra, llevat de les eleccions de març de 2000, on el PP obtingué el seu resultat màxim (52,1%), 18 punts per damunt del PSOE. Des d'aquelles eleccions, el PSOE ha anat retallant les diferències fins als 4,3 punts en el cas de les eleccions al Congrés de març de 2004, que li donaren la presidència del govern a J. L. Rodríguez Zapatero. L'esquerra recuperarà aleshores la majoria de vots que no tenia des de març de 1996.

TAULA 8. RESULTATS ELECTORALS AL PAÍS VALENCIÀ

		PERCENTATGE DE VOTS					
		Participació	PP	UV ^(a)	BNV ^(b)	PSOE ^(c)	EU ^(d)
Juny 2004	Europees	50,9	49,7	0,4	1,1	42,1	3,3
Març 2004	Congrés	77,7	46,7		1,5	42,4	4,6
Maig 2003	Municipals	71,5	43,0	3,5	5,6	34,9	5,9
Maig 2003	Autonòmiques	71,5	47,9	3,0	4,8	36,5	6,5
Març 2000	Congrés	72,7	52,1	2,3	2,4	34,0	5,8
Juny 1999	Municipals	68,3	43,2	4,7	4,9	34,4	5,9
Juny 1999	Autonòmiques	68,1	47,8	4,6	4,5	33,9	6,0
Juny 1999	Europees	67,9	47,6	3,9	2,4	35,6	5,7
Març 1996	Congrés	81,6	43,7	3,5	1,0	38,3	11,0
Maig 1995	Municipals	76,0	41,1	5,4	3,5	33,0	10,9
Maig 1995	Autonòmiques	76,0	42,8	7,0	2,7	33,9	11,5
Juny 1994	Europees	64,9	44,1	5,2	1,7	30,4	13,9
Juny 1993	Congrés	81,7	40,4	4,6	1,6	38,3	10,5

^(a) Unió Valenciana, de vegades en coalició amb independents i centristes.

^(b) Bloc Nacionalista Valencià, abans Unitat del Poble Valencià, de vegades en coalició amb Esquerra Verda, Els Verds, Valencians pel Canvi i CiU.

^(c) De vegades, PSOE-progressistes.

^(d) De vegades Entesa, en coalició amb Izquierda Republicana.

Font: Ministeri de l'Interior, Generalitat Valenciana, IVE.

II. ECONOMIA, I TREBALL

9

EN SOM MÉS D'UN MILIÓ SIS-CENTS MIL TREBALLADORS I TREBALLADORES

Al País Valencià hi ha més d'un milió sis-cents mil treballadors i treballadores d'alta en els diferents règims d'afiliació de la Seguretat Social. Poc més de la meitat a la província de València i una tercera part a la d'Alacant. Una cinquena part es troba a la ciutat de València, i si afegim les Hortes que l'envolten, arribem a una altra tercera part del conjunt. Per baix de l'1% de les afiliacions trobem les comarques de L'Alt Millars, Els Ports i El Racó d'Ademús.

Més de 1.265.000 persones estan en el règim general de la Seguretat Social, la qual cosa representa un 76% del conjunt. Aquest percentatge oscil·la entre un màxim del 89% en la comarca de L'Alcalatén i un mínim del 49% als Ports, per la importància dels règims agrari i autònom. El règim agrari, que en conjunt representa el 4,8% de les afiliacions a la Seguretat Social arriba a un 19% en el cas de L'Alt Maestrat, La Canal de Navarra i Els Serrans, i al 16-17% en les comarques de L'Alt Millars, Els Ports i La Plana d'Utiel-Requena. En el règim d'autònoms, amb una mitjana del 18% a tot el País Valencià, s'arriba al percentatge del 31% en el cas de L'Alt Millars, Els Ports i El Racó d'Ademús. En el cas del règim de la Llar, el valor global del 0,7% no presenta oscil·lacions notables, mentre que en el cas del règim de la mar la mitjana del 0,3% s'incrementa en comarques litorals, com ara Les Marines o El Baix Maestrat.

TAULA 9. TREBALLADORS I TREBALLADORES EN ALTA LABORAL, SEGONS ELS RÈGIMS D'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL. ANY 2002, MITJANES DELS RÈGIMS PER COMARQUES. VALORS ABSOLUTS I PERCENTATGES VERTICALS I PER RÈGIMS

	Total	%	General	Agrari	Autònom	Llar	Mar
País Valencià	1.660.515	100,00%	76,2%	4,8%	18,0%	0,7%	0,3%
Província d'Alacant	550.507	33,15%	75,0%	4,8%	19,4%	0,6%	0,4%
El Baix Segura/ La Vega Baja	77.772	4,68%	65,5%	13,7%	20,6%	0,4%	0,1%
El Baix Vinalopó	74.231	4,47%	77,2%	2,5%	19,2%	0,5%	0,7%
El Comtat	9.319	0,56%	78,7%	3,8%	17,2%	0,4%	0,0%
El Vinalopó Mitjà/ El Vinalopó Medio	45.791	2,76%	76,1%	4,7%	18,9%	0,3%	0,0%
L'Alacantí	182.428	10,99%	85,5%	1,7%	11,9%	0,8%	0,1%
L'Alcoià	33.062	1,99%	77,6%	0,9%	21,1%	0,4%	0,0%
L'Alt Vinalopó/ Alto Vinalopó	15.237	0,92%	77,5%	4,7%	17,5%	0,2%	0,0%
La Marina Alta	43.958	2,65%	65,7%	4,7%	27,7%	0,6%	1,3%
La Marina Baixa	51.893	3,13%	76,8%	2,6%	19,0%	0,7%	1,0%
Província de Castelló	219.946	13,25%	75,5%	6,0%	17,0%	0,8%	0,7%
El Alto Mijares	696	0,04%	50,6%	16,8%	31,6%	1,0%	0,1%
El Alto Palancia	5.980	0,36%	62,9%	9,7%	26,7%	0,7%	0,0%
El Baix Maestrat	24.715	1,49%	67,3%	9,0%	21,2%	0,5%	2,0%
Els Ports	1.475	0,09%	49,4%	17,6%	31,6%	1,2%	0,3%
L'Alcalatén	9.884	0,60%	89,7%	2,2%	7,8%	0,3%	0,0%
L'Alt Maestrat	2.726	0,16%	61,9%	19,0%	18,6%	0,6%	0,0%
La Plana Alta	99.517	5,99%	83,3%	2,4%	12,4%	1,1%	0,8%
La Plana Baixa	65.447	3,94%	78,1%	6,3%	14,8%	0,5%	0,3%
Província de València	890.062	53,60%	77,1%	4,5%	17,4%	0,8%	0,2%
El Camp de Morvedre	21.379	1,29%	76,4%	5,5%	16,9%	0,6%	0,7%
El Camp de Túria	33.072	1,99%	73,1%	6,4%	19,8%	0,7%	0,0%
El Rincón de Ademuz	622	0,04%	57,4%	10,8%	31,5%	0,8%	0,0%
El Valle de Cofrentes-Ayora	2.694	0,16%	75,8%	6,5%	17,1%	0,6%	0,0%
L'Horta Nord	67.947	4,09%	80,2%	2,7%	16,2%	0,9%	0,0%
L'Horta Oest	112.444	6,77%	83,2%	1,0%	15,2%	0,5%	0,0%
L'Horta Sud	55.202	3,32%	81,2%	2,8%	15,6%	0,5%	0,0%
La Canal de Navarrés	4.528	0,27%	60,8%	19,3%	19,5%	0,5%	0,0%
La Costera	20.339	1,22%	72,4%	7,2%	19,9%	0,6%	0,0%
La Hoya de Buñol	10.234	0,62%	75,0%	6,6%	17,9%	0,5%	0,0%
La Plana de Utiel-Requena	9.255	0,56%	61,2%	16,3%	21,9%	0,6%	0,0%
La Ribera Alta	63.508	3,82%	66,9%	15,0%	17,6%	0,5%	0,0%
La Ribera Baixa	31.027	1,87%	77,7%	7,5%	13,9%	0,4%	0,4%
La Safor	48.922	2,95%	72,3%	8,3%	18,2%	0,8%	0,5%
La Vall d'Albaida	31.128	1,87%	78,9%	5,1%	15,6%	0,4%	0,0%
Los Serranos	3.729	0,22%	53,1%	19,3%	27,0%	0,9%	0,0%
València ciutat	343.866	20,71%	84,7%	0,7%	13,1%	1,1%	0,3%

Font: MTAS. Secretaria General Tècnica.

10

AUGMENTA LA POBLACIÓ OCUPADA, ELS HOMES I, SOBRETOT, LES DONES

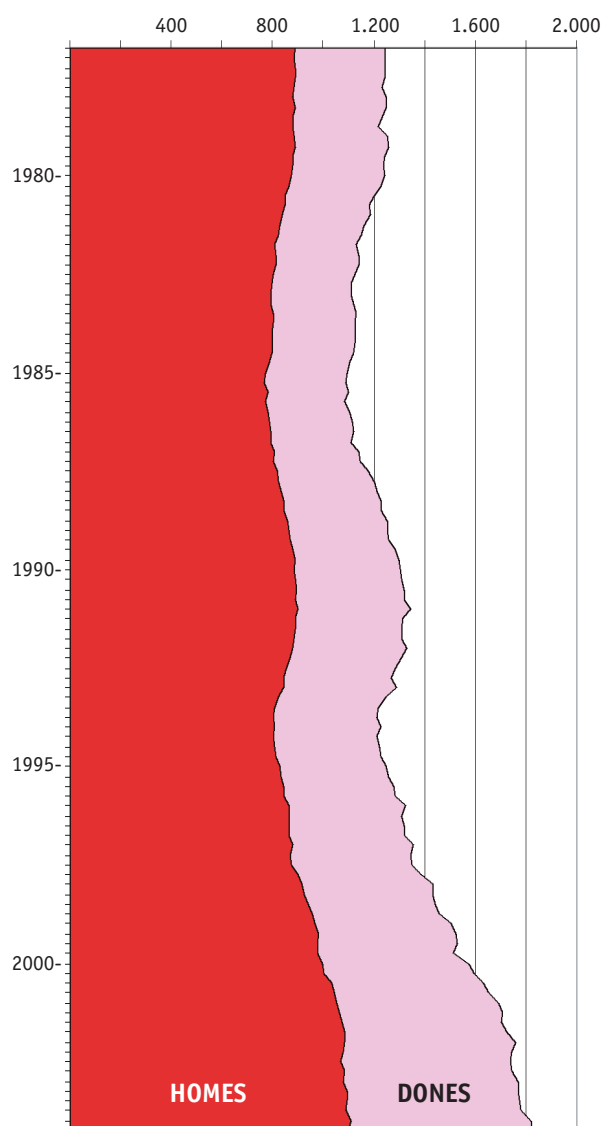
Al tercer trimestre de 1976 hi havia al País Valencià 888 mil treballadors ocupats i 352 mil treballadores ocupades. En el primer trimestre de 1977, s'arribaven als 891 milers de treballadors ocupats. A partir d'aquell trimestre la xifra minva. Per a les dones, el màxim es va establir en el 4t trimestre de 1979, amb 370 mil treballadores ocupades. Al mínim s'arribà en 1985, quan hi havia 768 mil treballadors ocupats (1r trimestre) i 309 mil treballadores ocupades (3r trimestre).

Hi ha una breu recuperació de l'ocupació, tant per a homes com per a dones que estableix un nou màxim el 4t trimestre de 1990, amb 898 mil treballadors ocupats i 447 mil treballadores ocupades. El nou descens en les xifres de població ocupada estableix nous mínims al 3r trimestre de 1993 per les dones, amb 407 mil ocupades, i mig any després per als homes, amb 803 mil ocupats. Des d'aquell moment ha hagut un increment, amb oscil·lacions trimestrals, tant dels homes com de les dones ocupades. El 4t trimestre de 1997 les dones ocupades s'estimaven, per primera vegada, en més de mig milió, concretament 513 mil. En el 1r trimestre de l'any 2000, en el canvi de mil·lenni, els treballadors ocupats al País Valencià eren més d'un milió, concretament 1.004 milers.

Als darrers trimestres s'han marcat rècords històrics, amb 1.098 milers de treballadors ocupats i 723 milers de treballadores ocupades.

Si considerem tot el període, els treballadors ocupats han augmentat un 23,6%, mentre que les treballadores ocupades han augmentat un 105,5%; és a dir, el nombre de treballadors ocupats s'ha incrementat en quasi una quarta part, mentre que el nombre de treballadores ocupades s'ha duplicat.

TAULA 10. HOMES I DONES OCUPATS AL PAÍS VALENCIÀ, SEGONS L'ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA. 3R TRIMESTRE 1976/1R TRIMESTRE 2004. VALORS ABSOLUTS (MILERS)

Font: INE, Enquesta de Població Activa.

11

LES DONES PATEIXEN UNA SEGREGACIÓ OCUPACIONAL*

En la taula 11.1 es pot apreciar el procés de terciarització de l'ocupació de les dones.

Si atenem a les diverses branques d'activitat (taula 11.2), observem que hi ha sis branques on les dones són majoria. Aquestes branques arregen el 38,9% de l'ocupació total d'homes i dones, però les dones són majoritàries. És el cas d'una branca industrial (tèxtil-confecció) i cinc branques de serveis (hostaleria, serveis a empreses, educació, sanitat i serveis personals). En aquestes branques es concentra el 53,3% de les dones i només el 19,7% dels homes. Les dades disponibles també presenten una bretxa salarial entre homes i dones, com es pot veure a la taula 11.3.

TF: Taxa de feminització.- Percentatge de dones per a cadascú dels sectors i branques d'activitat, que ens indica el grau d'inserció de les dones.

IC: Índex de concentració.- Percentatge de dones o homes ocupats en un sector o branca, en relació amb el seu total (de dones o d'homes).

TAULA 11. SEGREGACIÓ LABORAL I SALARIAL DE LES DONES

Taula 11.1. Població ocupada, segons sexe i sector econòmic. País Valencià, 1994 i 2003. Percentatges

	1994				2003			
	Total	Dones		Homes	Total	Dones		Homes
		TF	IC	IC		TF	IC	IC
Agricultura	7,4	16,6	3,6	9,4	4,1	21,2	2,3	5,3
Indústria	29,1	26,9	23,1	32,1	23,2	29,9	17,9	26,6
Construcció	7,9	3,9	0,9	11,5	13,1	5,1	1,7	20,3
Serveis	55,6	44,0	72,3	47,0	59,6	50,9	78,1	47,8
Total	100,0	33,8	100,0	100,0	100,0	38,9	100,0	100,0

Font: EPA III Trim., explotació IVE.

* Comentaris manllevats de Beneyto, Serra et al.: *El mercado de trabajo en la comunidad valenciana desde la perspectiva de género*, Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació, 2004.

Taula 11.2. Població ocupada, segons sexe i branca d'activitat. País Valencià, 1994 i 2003. Percentatges

	1994				2003			
	Total	Dones		Homes	Total	Dones		Homes
		TF	IC	IC		TF	IC	IC
Agricultura	7,4	16,6	3,6	9,4	4,1	21,2	2,3	5,3
Ind. extr. aigua i electr.	0,9	2,9	0,1	1,3	0,9	9,3	0,2	1,3
Aliment., beg. i tabac	3,3	37,2	3,7	3,2	2,8	44,1	3,2	2,5
Tèxtil, confec. i cuiro	9,3	45,5	12,5	7,7	5,2	56,1	7,5	3,7
Fusta i mobles	3,7	16,4	1,8	4,7	3,4	19,4	1,7	4,5
Paper i arts gràfiques	1,4	23,5	0,9	1,6	1,0	31,4	0,8	1,2
Químiques	5,3	14,9	2,4	6,8	5,0	17,2	2,2	6,8
Ind. metal·lurg.	5,1	11,7	1,7	6,7	4,8	17,6	2,2	6,6
Construcció	7,9	3,9	0,9	11,5	13,1	5,1	1,7	20,3
Comerç	18,9	41,4	23,1	16,8	17,1	46,4	20,4	14,9
Hostaleria	5,4	42,5	6,7	4,7	6,0	53,7	8,3	4,6
Transp. i comunic.	4,6	14,6	1,9	5,9	5,0	18,4	2,4	6,7
Interm. financera	2,4	25,9	1,8	2,7	2,0	31,5	1,6	2,2
Serveis a empreses	5,3	47,0	7,3	4,2	7,6	51,9	10,1	5,9
Admin. Pública	4,5	26,8	3,6	5,0	4,9	38,5	4,8	4,9
Educació	4,5	58,1	7,8	2,9	4,9	66,2	8,5	2,7
Sanitat	4,4	68,1	8,8	2,1	4,8	74,0	9,2	2,0
Altres serveis públics	2,1	35,1	2,2	2,1	2,8	41,4	3,0	2,7
Serveis personals	3,5	87,7	8,9	0,9	4,3	87,8	9,7	0,8
TOTAL	100,0	33,8	100,0	100,0	100,0	38,9	100,0	100,0

Font: INE: EPA III trim, explotació IVE.

Taula 11.3. Bretxa salarial entre homes i dones (Espanya, percentatges)

	Base	Dones	Homes	Bretxa H-D
Total població assalariada	100	89,8	106,6	16,8
Per nivell d'estudis				
Sense estudis i primaris	80,4	61,4	87,9	26,5
Secundaris, 1r nivell	77,1	65,4	82,1	16,7
FP-I	83,6	73,8	91,3	17,5
FP-II	96,0	79,5	107,5	28,0
Secundaris, 2n nivell	106,9	88,5	120,1	31,6
Universitaris, 1r cicle	130,1	119,9	146,2	26,3
Universitaris, 2n cicle	148,4	124,9	169,9	45,0
Per sector econòmic				
Agricultura	68,5	65,3	69,4	4,1
Indústria	94,7	76,4	99,2	22,8
Serveis	104,5	93,2	116,1	22,9
Per tipus de propietat				
Sector privat	92,4	77,7	101,0	23,3
Sector públic	130,3	126,7	133,6	6,9
Per tamany de l'empresa (sector privat)				
De'1 a 4 treb.	82,0	72,7	92,1	19,4
5-19 treb.	89,4	79,7	94,1	14,4
20-49 treb.	97,9	91,4	101,3	9,9
50-99 treb.	108,5	87,3	118,0	30,7
100-499 treb.	128,5	98,0	144,6	46,6
500 i més treb.	141,3	108,5	156,3	47,8

Font: INE, Panell de Llars de la Unió Europea (2001).

12

ELS JOVES PATEIXEN LA PRECARIETAT LABORAL

Segons els resultats de l'Enquesta de Població Activa, corresponents al darrer trimestre publicat, la taxa d'activitat de la població valenciana en edat laboral era del 57,6%, la taxa d'ocupació (respecte de població en edat laboral), del 51,9% i la taxa de desocupació, del 9,8%, la qual cosa correspon a 200,1 milers de persones en termes absoluts.

Els percentatges esmentats, com es pot apreciar a la taula 12.1 es multiplica per dos quan contemplem l'estrat d'edat de 16 a 24 anys. Si distingim entre els homes i les dones (taules 12.2 i 12.3), podem observar com la taxa de desocupació de les dones és major, un 13,4%, front a la dels homes, pràcticament la meitat, el 7,3%.

Aquesta distinció també es projecta en els estrats d'edat. Així, mentre que en el segment més jove dels homes la desocupació és del 15,2%, en el cas de les dones puja al 24,6%.

TAULA 12. PRECARIETAT LABORAL DE LA JOVENTUT. 2004

**Taula 12.1 Taxes d'activitat, ocupació⁽¹⁾,
salarització i desocupació, per edats.
Població en edat laboral en general**

	Taxa d'activitat	Taxa d'ocupació	Taxa de salarització	Taxa de desocupació
Total	57,6	51,9	81,5	9,8
De 16 a 24 anys	53,4	43,1	90,0	19,3
De 25 a 34 anys	85,2	76,8	87,2	9,9
De 35 a 44 anys	82,4	74,8	79,6	9,1
De 45 a 54 anys	74,1	69,4	76,3	6,4
De 55 a 64 anys	44,2	41,3	71,5	6,6
65 anys i més	1,0	1,0	45,7	0,0

Taula 12.2 Taxes d'activitat, ocupació⁽¹⁾, salarització i desocupació, per edats. Homes

	Taxa d'activitat	Taxa d'ocupació	Taxa de salarització	Taxa de desocupació
Total	69,3	64,2	79,3	7,3
De 16 a 24 anys	59,0	50,0	87,7	15,2
De 25 a 34 anys	92,0	84,8	86,3	7,8
De 35 a 44 anys	95,2	89,3	76,6	6,3
De 45 a 54 anys	90,9	86,9	74,1	4,5
De 55 a 64 anys	63,1	59,8	71,1	5,3
65 anys i més	1,4	1,4	48,8	0,0

Taula 12.3 Taxes d'activitat, ocupació⁽¹⁾, salarització i desocupació, per edats. Dones

	Taxa d'activitat	Taxa d'ocupació	Taxa de salarització	Taxa de desocupació
Total	46,5	40,2	84,8	13,4
De 16 a 24 anys	47,6	35,9	93,5	24,6
De 25 a 34 anys	78,2	68,5	88,4	12,4
De 35 a 44 anys	69,2	60,1	84,2	13,1
De 45 a 54 anys	57,6	52,3	80,0	9,3
De 55 a 64 anys	26,5	23,9	72,3	9,6
65 anys i més	0,7	0,7	41,4	0,0

⁽¹⁾ Taxa d'ocupació, respecte de la població en edat laboral.

Font: EPA II Trim.

13

ES MULTIPLICA EL NOMBRE DE RESIDENTS ESTRANGERS*

Segons les dades del Padró d'Habitants, a començament de l'any 2003 hi havia a l'Estat espanyol més de dos milions i mig de residents estrangers, la qual cosa representaria un 6,3% de la població total. Al País Valencià, hi havia més de quatre-cent mil residents estrangers, el que suposava un 9,3%. Aquest percentatge era superat per altres comunitats autònomes, com ara les Illes Balears (13,4%), Madrid (10,3%) i Canàries (9,5%). Si bé al nostre país la incorporació al cicle migratori ha estat tardana, està produint-se a un ritme d'expansió notable: entre 1998 i 2003 el nombre de residents estrangers empadronats s'ha multiplicat per quatre (vegeu taula 13.1), al temps que esdevenia el principal factor d'increment de la població, ja que explica el 70% del creixement demogràfic del període.

Segons les dades padronals, les procedències dels residents estrangers al País Valencià són la Unió Europea (36,5%), Amèrica (28,3%), la resta d'Europa (19,6%), Àfrica (12,6%), Àsia (2,9%) i la resta del món (0,4%). La comparació entre les dades del Padró i els Anuaris Estadístics d'Estrangeria del Ministeri de l'Interior (AEEX) (vegeu la taula 13.2) posa de manifest una elevada proporció de, diguem-ne, irregulars, que arribaria al 38,4% del total de residents estrangers a l'Estat espanyol i al 56,6% a l'àmbit del País Valencià.

* Dades i comentaris manllevats de Beneyto et al.: *La inmigración en la prensa valenciana*, València, CEIM, 2004.

TAULA 13. RESIDENTS ESTRANGERS AL PAÍS VALENCIÀ
Taula 13.1. Evolució dels residents estrangers empadronats

Any		Estat espanyol		País Valencià	
1998	Població total	39.852.651		4.023.441	
	Residents estrangers	637.085		102.118	
	Taxa d'estrangeria	1,6%		2,5%	
1999	Població total	40.202.160		4.066.474	
	Residents estrangers	748.955		130.192	
	Taxa d'estrangeria	1,9%		3,2%	
2000	Població total	40.499.791		4.120.729	
	Residents estrangers	923.880		156.207	
	Taxa d'estrangeria	2,3%		3,8%	
2001	Població total	41.116.842		4.202.608	
	Residents estrangers	1.370.658		199.574	
	Taxa d'estrangeria	3,3%		4,7%	
2002	Població total	41.837.894		4.326.885	
	Residents estrangers	1.977.946		301.175	
	Taxa d'estrangeria	4,7%		6,9%	
2003	Població total	42.717.064		4.470.885	
	Residents estrangers	2.672.596		415.015	
	Taxa d'estrangeria	6,3%		9,3%	
Evolució		V. abs.	%	V. abs.	%
1998-2003	Població total	+2.864.413	+7,2%	+447.444	+11,1%
	Residents estrangers	+2.035.511	+319,5%	+312.897	+306,4%

Taula 13.2. Població total i residents estrangers

	AEEX	CENS	EPA	Padró
	(31-12-03)	(01-11-01)	(IV trim.-03)	(01-01-03) ¹
Estat espanyol				
Població total	40.847.371	40.847.371	40.649.700	42.717.064
Residents estrangers	1.647.011	1.572.017	1.256.800	2.672.596
% R. estrangers/P. total	4,0%	3,8%	3,1%	6,3%
País Valencià				
Població total	4.162.776	4.162.776	4.181.500	4.470.885
Residents estrangers	180.011	217.673	282.300	415.015
% R. estrangers/P. total	4,3%	5,2%	6,7%	9,3%

¹ Resultats provisionals.

Font: Ministeri de l'Interior (AEEX), INE (Cens, EPA i Padró).
www.mir.es

14

ELS RESIDENTS ESTRANGERS PATEIXEN UNA INSERCIÓ LABORAL DESAFAVORIDA

De l'anàlisi de la informació disponible sobre l'ocupació de les persones immigrants es desprèn que es tracta d'una inserció laboral quantitativament en expansió, encara que qualitativament desafavorida. Atent a variables estructurals, la població ocupada se concentra en sectors i tipus d'ocupació caracteritzats per la seua baixa qualificació i altíssima temporalitat.

TAULA 14. ACTIVITAT LABORAL DELS RESIDENTS ESTRANGERS

Taula 14.1. Residents estrangers en alta laboral (2004)

	Total treballadors i treballadores en alta laboral	Residents estrangers en alta laboral	%
Estat espanyol	16.713.500	951.470	5,7%
País Valencià	1.748.000	110.898	6,3%
Alacant	580.300	50.295	8,7%
Castelló	230.800	16.481	7,1%
València	1.748.000	44.122	4,7%

Font: MTAS. Dades gener 2004.

www.mtas.es

Taula 14.2. Població activa, ocupada, assalariada i desocupada (2003)

	Població total		Residents estrangers		R.Est./ P.Tot.
	Valors abs.	Taxes	Valors abs.	Taxes	
Població activa					
Total	2.026.600	57,5%	178.300	74,4%	8,8%
Homes	1.200.500	70,0%	100.500	84,0%	8,4%
Dones	826.100	45,7%	77.800	64,8%	9,4%
Població ocupada					
Total	1.819.400	51,6%	146.300	61,0%	8,0%
Homes	1.108.600	64,6%	84.200	70,3%	7,6%
Dones	710.800	39,3%	62.100	51,7%	8,7%
Població assalariada					
Total	1.497.700	82,3%	125.600	85,9%	8,4%
Homes	894.100	80,7%	71.600	85,0%	8,0%
Dones	603.600	84,9%	54.000	87,0%	8,9%
Població desocupada					
Total	207.100	10,2%	32.000	17,9%	15,4%
Homes	91.900	7,7%	16.300	16,2%	17,7%
Dones	115.300	14,0%	15.700	20,2%	13,6%

Taul 14.3. Característiques de la població ocupada

	Població total		Residents estrangers		R.Est./ P.Tot.
	Valors abs.	%	Valors abs.	%	
Total	1.819.400	100,0%	146.300	100,0%	8,1%
Sector econòmic					
Agricultura	64.100	3,5%	11.200	7,7%	17,5%
Indústria	398.600	21,9%	24.200	16,5%	6,1%
Contrucció	237.200	13,0%	23.800	16,3%	10,0%
Serveis	1.119.500	61,5%	87.200	59,6%	7,6%
Típus d'ocupació					
Personal directiu i tècnic	499.700	27,5%	24.200	16,5%	4,8%
Personal administratiu	142.700	7,8%	5.800	3,9%	4,1%
Treb. qualif.	857.100	47,1%	64.800	44,3%	7,6%
Treb. no qualif.	314.300	17,3%	51.400	35,1%	16,3%
Antigüitat en l'empresa					
Menys d'1 any	418.000	23,1%	69.700	47,6%	16,6%
D'1 a 3 anys	340.900	18,7%	44.000	30,1%	12,9%
3 anys i més	1.059.700	58,2%	32.600	22,3%	3,1%
Típus de contracte					
Indefinit	970.400	64,8%	41.100	32,7%	4,2%
Temporal	527.300	35,2%	84.600	67,3%	16,0%
Total	1.497.700	100,0%	125.600	100,0%	8,4%

Font: INE, EPA IV trim. 2003.

15

AL PAÍS VALENCIÀ, ELS SALARIS ESTAN PER BAIX DE LA MITJANA I AUGMENTEN A UN RITME INFERIOR

Segons el darrer Anuari d'Estadístiques Laborals i d'Afers Socials publicat pel Ministeri de Treball (que correspon a l'any 2002 i ha estat editat en 2004), els salaris que reben els treballadors i les treballadores valencianes es troben per baix de la mitjana, i també creixen a un ritme menor que el del conjunt.

A la taula 15.1 hi ha la comparació dels costos salarials mitjans ordinaris, això és la suma del salari base, els complements salarials, els pagaments per hores extraordinàries i/o complementàries i el salari rebut en espècie. Les dades corresponen als anys 2001 i 2002, així com l'increment percentual entre un any i l'altre. Les columnes de l'esquerra arregen els valors mensuals i les columnes de la dreta les quantitats per hora efectiva de treball. Com es pot veure, la mitjana espanyola és de 1.246,21 euros (un 3,9% més que l'any anterior), mentre que la mitjana del País Valencià és de 1.109,03 (un 1,6% major que l'any anterior). La diferència entre la mitjana espanyola i la del País Valencià és de 137,18 euros al mes. Lògicament, els costos salarials per hora reproduïxen aquesta diferència. Mentre la mitjana espanyola se situa en 8,96 euros (amb un increment de 4,2% respecte de l'any anterior), la mitjana al País Valencià és de 7,94 euros (amb un increment també menor, de l'1,6%). De fet, els increments al País Valencià són els menors enregistrats de les diferents comunitats autònomes.

En la taula 15.2 s'arregen els costos salarials totals, que inclouen també les gratificacions extraordinàries (com ara, pagues extraordinàries, pagaments per anticipació de beneficis, primes, objectius i pagaments de caràcter excepcional). Podem comprovar que es manté la posició relativa del País Valencià, per baix de la mitjana espanyola. Els costos salarials s'arregen a les taules següents sempre en termes bruts, val a dir, abans de practicar-ne retencions o pagaments a la Seguretat Social pel compte del treballador o la treballadora.

**TAULA 15. COST SALARIAL MITJÀ PER MES I PER HORA,
PER COMUNITAT AUTÒNOMA**

Taula 15.1. Cost salarial mitjà ordinari, per mes i per hora

	Mes		Increment relatiu	Hora		Incr. relat.
	2001	2002		2001	2002	
TOTAL	1.199,97	1.246,61	3,9%	8,60	8,96	4,2%
Andalusia ⁽¹⁾	1.105,63	1.165,30	5,4%	7,85	8,32	5,9%
Aragó	1.160,37	1.203,57	3,7%	8,55	8,91	4,2%
Astúries	1.173,47	1.221,35	4,1%	8,58	9,05	5,5%
Canàries	1.031,21	1.078,14	4,6%	7,25	7,58	4,6%
Cantàbria	1.113,86	1.155,07	3,7%	7,93	8,29	4,5%
Castella-La Manxa	1.020,83	1.045,36	2,4%	7,12	7,34	3,0%
Castella i Lleó	1.098,20	1.130,35	2,9%	7,92	8,21	3,7%
Catalunya	1.271,49	1.329,55	4,6%	9,27	9,66	4,2%
Extremadura	971,26	995,74	2,5%	6,96	7,19	3,2%
Galícia	1.060,28	1.092,09	3,0%	7,44	7,77	4,4%
Illes Balears	1.104,16	1.144,49	3,7%	7,66	8,00	4,4%
La Rioja	1.093,86	1.117,25	2,1%	7,79	8,07	3,6%
Madrid	1.408,40	1.468,91	4,3%	9,94	10,35	4,1%
Múrcia	975,69	1.018,30	4,4%	7,09	7,43	4,8%
Navarra	1.308,13	1.373,01	5,0%	9,63	10,28	6,8%
País Basc	1.396,28	1.443,03	3,3%	10,46	10,93	4,5%
País Valencià	1.091,90	1.109,03	1,6%	7,80	7,94	1,8%

⁽¹⁾ Inclou Ceuta i Melilla.

Taula 15.2. Cost salarial mitjà total, per mes i per hora

	Mes		Increment relatiu	Hora		Incr. relat.
	2001	2002		2001	2002	
TOTAL	1.372,38	1.425,37	3,9%	9,83	10,24	4,1%
Andalusia ⁽¹⁾	1.245,26	1.303,66	4,7%	8,85	9,30	5,1%
Aragó	1.349,54	1.404,50	4,1%	9,93	10,37	4,5%
Astúries	1.342,94	1.392,78	3,7%	9,82	10,32	5,1%
Canàries	1.140,08	1.193,99	4,7%	8,02	8,40	4,7%
Cantàbria	1.263,05	1.302,10	3,1%	9,01	9,35	3,8%
Castella-La Manxa	1.164,34	1.199,15	3,0%	8,13	8,41	3,4%
Castella i Lleó	1.281,36	1.323,81	3,3%	9,25	9,62	4,0%
Catalunya	1.453,43	1.521,39	4,7%	10,58	11,04	4,3%
Extremadura	1.123,73	1.157,41	3,0%	8,06	8,36	3,7%
Galícia	1.198,53	1.242,07	3,6%	8,42	8,84	4,9%
Illes Balears	1.224,07	1.274,69	4,1%	8,50	8,92	4,9%
La Rioja	1.268,56	1.297,47	2,3%	9,03	9,36	3,6%
Madrid	1.644,74	1.703,60	3,6%	11,60	11,99	3,3%
Múrcia	1.100,91	1.148,01	4,3%	7,99	8,37	4,7%
Navarra	1.496,77	1.571,06	5,0%	11,02	11,75	6,6%
País Basc	1.592,53	1.660,15	4,2%	11,95	12,59	5,3%
País Valencià	1.237,76	1.262,72	2,0%	8,84	9,03	2,2%

⁽¹⁾ Inclou Ceuta i Melilla.

Font: MTAS: Índex de Costos Laborals

16

LA VIVENDA ÉS EL CAPÍTOL PRINCIPAL DE LES DESPESES

Al País Valencià, el grup de la despesa familiar més important és el que correspon a la vivenda i les despeses hi relacionades (aigua, electricitat, etc.), que representa quasi el 30 dels pressupostos familiars, al que hauríem de sumar un 5% per moblar-la i equipar-la. Gastem en conjunt més de 9.300 milions d'euros a l'any. Per al conjunt de l'Estat espanyol, aquests capítols del pressupost familiar representen el 12% i el 6%, val a dir, menys del 20%. Si comparem les dades amb anys precedents, observem que el ritme de creixement d'aquestes partides al País Valencià també és lleugerament superior. Al País Valencià el segon capítol de despeses és l'alimentació (primer al conjunt de l'Estat). El tercer, el transport, que consumeix el 12% del pressupost familiar (per baix del 14% estatal).

Per al País Valencià, els increments més notables en el període 1998-2002 (considerant cadascú dels anys esmentats l'índex 100 respecte a la mateixa despesa) es registren en comunicacions (també en el cas espanyol), la qual cosa s'hauria de relacionar amb la difusió de les tecnologies digital, i oci, cultura i espectacles. Els menors, en ensenyament.

Grup 1. Aliments i begudes no alcohòliques.

Grup 2. Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics.

Grup 3. Articles de vestir i calcer.

Grup 4. Vivenda, aigua, electricitat i altres combustibles.

Grup 5. Mobiliari, equipament de la llar i despeses corrents de conservació de la vivenda.

Grup 6. Salut

Grup 7. Transports

Grup 8. Comunicacions

Grup 9. Oci, espectacles i cultura

Grup 10. Ensenyament

Grup 11. Hotels, cafés i restaurants

Grup 12. Altres béns i serveis

TAULA 16. DESPESA TOTAL I MITJANA PER GRUPS DE DESPESA I ÍNDEX DE VARIACIÓ DE LA DESPESA MITJANA PER LLAR (País Valencià i Estat Espanyol)

	Despesa total (milions d'euros)	Distribució percentual	Despesa mitjana per persona	Despesa mitjana per llar	Variació de la despesa mitjana per llar respecte de 2001	Variació de la despesa mitjana per llar respecte de 1998
País Valencià						
Total	27.630,11	100,0%	6.613,25	19.625,48	104,7%	120,6%
Grup 1	4.597,14	16,6%	1.100,32	3.265,32	97,7%	108,8%
Grup 2	743,21	2,7%	177,89	527,90	101,8%	113,5%
Grup 3	1.849,48	6,7%	442,67	1.313,68	107,8%	113,5%
Grup 4	8.009,33	29,0%	1.917,03	5.688,98	104,9%	123,6%
Grup 5	1.348,87	4,9%	322,85	958,09	100,8%	121,9%
Grup 6	706,22	2,6%	169,03	501,63	115,9%	117,5%
Grup 7	3.342,12	12,1%	799,94	2.373,89	104,0%	117,5%
Grup 8	602,28	2,2%	144,16	427,80	108,8%	131,5%
Grup 9	1.800,70	6,5%	431,00	1.279,03	112,8%	135,3%
Grup 10	259,12	0,9%	62,02	184,06	103,4%	99,0%
Grup 11	2.540,98	9,2%	608,18	1.804,84	106,6%	122,5%
Grup 12	1.830,62	6,6%	438,16	1.300,28	110,6%	147,9%
Estat Espanyol						
Total	221.104,51	100,0%	5.413,78	16.416,94	105,0%	117,6%
Grup 1	48.319,50	21,9%	1.183,11	3.587,71	104,6%	111,3%
Grup 2	6.569,53	3,0%	160,86	487,79	103,6%	108,0%
Grup 3	20.742,37	9,4%	507,88	1.540,11	103,9%	121,0%
Grup 4	26.778,49	12,1%	655,68	1.988,30	102,5%	120,6%
Grup 5	13.574,78	6,1%	332,38	1.007,92	103,1%	121,6%
Grup 6	5.990,68	2,7%	146,68	444,81	105,3%	106,9%
Grup 7	32.118,71	14,5%	786,43	2.384,81	105,1%	114,6%
Grup 8	5.939,75	2,7%	145,44	441,02	113,4%	131,6%
Grup 9	16.879,93	7,6%	413,31	1.253,33	105,3%	121,5%
Grup 10	3.241,49	1,5%	79,37	240,68	98,3%	101,6%
Grup 11	24.319,98	11,0%	595,48	1.805,75	105,3%	116,9%
Grup 12	16.629,26	7,5%	407,17	1.234,72	110,9%	138,9%

Font: INE, Enquesta Continua de Pressuposts Familiars.

III. ACCIÓ SINDICAL

17

LA QUALITAT DE VIDA EN EL TREBALL ÉS MENOR QUE LA MITJANA

L'Enquesta de Qualitat de Vida en el Treball, que ha elaborat el Ministeri de Treball i Afers Socials durant una sèrie d'anys (2001, 2002, 2003), ofereix una estimació d'algunes variables referides a la qualitat de la vida laboral, com ara el nivell de satisfacció en el treball, caràcter atractiu i interessant del treball, avorriment en la jornada laboral, etc.

En síntesi, la qualitat de vida en el treball en el País Valencià és inferior al conjunt de l'Estat espanyol, com es mostra en les taules: la satisfacció en el treball minva als darrers anys i augmenta la monotonia i l'avorriment.

Les dades sobre estrès són difícils de quantificar encara que siga una variable important en malalties psicològiques greus com la depressió. Els índexs de participació són notablement menors al País Valencià, així com també el coneixement dels objectius de l'empresa i l'orgull per realitzar el treball.

Des de la perspectiva del gènere, la satisfacció en el treball de les dones és menor, així com també la consideració de la faena com atractiva i interessant. En la resta d'índexs es registren variacions.

**TAULA 17. VARIABLES DE LA QUALITAT DE VIDA
EN EL TREBALL. ÍNDEX PER AL PAÍS VALENCIÀ
I L'ESTAT ESPANYOL DE DIVERSOS ANYS**

Satisfacció en el treball		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	6,95	7,08	6,73
	Estat espanyol	6,79	6,83	6,74
2002	País Valencià	6,55	6,57	6,51
	Estat espanyol	6,69	6,72	6,64
2003	País Valencià	6,74	6,75	6,72
	Estat espanyol	6,84	6,90	6,73

Treball atractiu i interessant		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	6,82	7,00	6,55
	Estat espanyol	6,98	7,09	6,80
2002	País Valencià	6,29	6,37	6,16
	Estat espanyol	6,73	6,82	6,59
2003	País Valencià	5,99	6,23	5,63
	Estat espanyol	6,83	6,98	6,59

Monotonia i avorriment en la jornada laboral		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	3,45	3,61	3,18
	Estat espanyol	3,21	3,22	3,19
2002	País Valencià	3,49	3,54	3,41
	Estat espanyol	3,40	3,42	3,38
2003	País Valencià	3,38	3,22	3,63
	Estat espanyol	3,24	3,23	3,26

Estrés en el treball		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	4,85	4,67	5,14
	Estat espanyol	4,78	4,84	4,68
2002	País Valencià	4,55	4,91	4,00
	Estat espanyol	4,68	4,76	4,55
2003	País Valencià	3,90	3,96	3,81
	Estat espanyol	4,44	4,45	4,42

Participació en el treball		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	s.d.	s.d.	s.d.
	Estat espanyol	s.d.	s.d.	s.d.
2002	País Valencià	5,20	5,04	5,42
	Estat espanyol	5,44	5,44	5,45
2003	País Valencià	4,68	4,71	4,64
	Estat espanyol	5,21	5,13	5,33

Coneixement dels objectius de l'empresa		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	s.d.	s.d.	s.d.
	Estat espanyol	s.d.	s.d.	s.d.
2002	País Valencià	5,15	5,03	5,34
	Estat espanyol	6,25	6,32	6,12
2003	País Valencià	4,92	5,06	4,72
	Estat espanyol	6,90	6,93	6,85

Orgull en el treball		Total	Homes	Dones
2001	País Valencià	s.d.	s.d.	s.d.
	Estat espanyol	s.d.	s.d.	s.d.
2002	País Valencià	6,87	6,95	6,75
	Estat espanyol	7,51	7,59	7,38
2003	País Valencià	6,65	6,80	6,42
	Estat espanyol	7,51	7,57	7,41

Font: MTAS: Enquesta de Qualitat de Vida en el Treball, 2001, 2002 i 2003.

18

HI HA UNA ELEVADA SINISTRALITAT LABORAL I AUGMENTEN LES CONSEQÜÈNCIES GREUS

Segons el darrer Anuari d'Estadístiques Laborals i d'Afers Socials publicat pel Ministeri de Treball (que correspon a l'any 2002 i ha estat editat en 2004), els treballadors i les treballadores patim més d'un milió vuit-cents mil accidents de treball a l'any, és de la meitat dels quals causen baixa. En total, més d'un milió d'accidents amb baixa, la major part dels quals, més de nou-cents mil, esdevenen durant la jornada de treball i menys de vuitanta mil *in itinere*. En el cas del País Valencià, patim més de dos-cents mil accidents, més de la meitat dels quals causen baixa, aproximadament cent quinze mil.

Dels accidents amb baixa que es produeixen en la jornada de treball, quasi dotze mil poden considerar-se greus i mil cent tenen conseqüències mortals a l'Estat espanyol. Al País Valencià, la xifra ultrapassa les cent persones.

Encara que al País Valencià, com en la resta de l'Estat espanyol, la comparació entre l'any 2001 i l'any 2002 permet observar una lleugera minva del nombre d'accidents, els efectes pel que fa als accidents greus i mortals són preocupants, ja que en aquestes categories hi ha un clar increment, superior al 10% d'un any a un altre.

TAULA 18. ACCIDENTS DE TREBALL

	Total		Amb baixa		Sense baixa	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
TOTAL	1.199,97	1.246,61	3,9%	8,60	8,96	4,2%
Estat espanyol	1.874.117	1.821.157	1.024.936	1.016.670	849.181	804.487
País Valencià	243.572	228.749	123.925	115.122	119.647	113.627
Alacant	72.779	69.445	38.815	35.682	33.964	33.763
Castelló	26.945	23.842	14.645	13.000	12.300	10.842
València	143.848	135.462	70.465	66.440	73.383	69.022

	Total amb baixa		en jornada de treball		In itinere	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Estat espanyol	1.024.936	1.016.670	946.600	938.188	78.336	78.482
País Valencià	123.925	115.122	114.524	106.442	9.401	8.680
Alacant	38.815	35.682	35.294	32.720	3.521	2.962
Castelló	14.645	13.000	13.662	12.145	983	855
València	70.465	66.440	65.568	61.577	4.897	4.863

	Total amb baixa		Lleus		Greus		Mortals	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Estat espanyol	946.600	938.188	933.484	925.201	12.086	11.886	1.030	1.101
País Valencià	114.524	106.442	113.309	104.963	1.118	1.370	97	109
Alacant	35.294	32.720	34.866	32.311	404	381	24	28
Castelló	13.662	12.145	13.506	12.009	136	125	20	11
València	65.568	61.577	64.937	60.643	578	864	53	70

Font: MTAS: Anuari d'Estadístiques Laborals

19

LA JORNADA DE 35 HORES NO ÉS FREQUENT ENCARA

Al País Valencià, la major part dels homes ocupats treballen 40 hores o més a la setmana.

Les jornades més llargues es donen entre empresaris sense personal (grup en el qual s'inclouen els autònoms), els assalariats amb contracte eventual, els assalariats amb contracte fixe i els membres de cooperatives.

La major part de les dones ocupades també treballen 40 hores o més a la setmana, encara que amb una proporció menor que els homes ocupats. Les jornades majors es donen també entre les empresàries sense personal (on hi ha les treballadores autònomes), les dones membres de cooperatives, les assalariades amb contracte eventual i les assalariades amb contracte fixe.

En el cas dels homes, només un 3% treballaria menys de 24 hores a la setmana; en el cas de les dones, aquest percentatge supera el 11%, ultrapassa el 16% en el cas de les assalariades eventuais i el 36% per a l'ajuda familiar. El treball de la dona apareix com a subordinat.

Tant en el cas dels homes, com en el cas de les dones, hi ha més persones assalariades amb contracte fixe en els grups de 30 a 39 hores que persones assalariades amb contracte eventual. Les situacions de precarietat laboral tenen més difícil realitzar una jornada laboral al voltant de les 35 hores, excepcional, encara, per al conjunt dels ocupats i les ocupades.

**TAULA 19. HORES SETMANALS DE TREBALL
I SITUACIÓ PROFESSIONAL**

**Taula 19.1. Homes majors de 16 anys, ocupats.
Percentatges**

	Menys de 15 hores		de 15 a 19 hores		De 20 a 24 hores		De 25 a 29 hores		De 30 a 34 hores		De 35 a 39 hores		40 hores i més		No consta	
Total homes	1,7%	0,3%	1,0%	0,6%	1,3%	6,7%	84,4%	3,9%								
Assalariat fixe	1,4%	0,2%	0,6%	0,5%	1,0%	9,4%	84,4%	2,5%								
Assalariat eventual	2,0%	0,6%	2,1%	0,9%	1,9%	4,7%	85,1%	2,7%								
Ajuda familiar	6,7%	3,1%	9,3%	2,6%	6,1%	4,0%	56,7%	11,6%								
Membre de cooperatives	2,9%	0,7%	1,7%	1,1%	2,4%	3,6%	84,1%	3,4%								
Empresari sense personal	1,7%	0,3%	1,1%	0,6%	1,9%	3,0%	87,5%	3,9%								
No consta	2,2%	0,3%	0,9%	0,5%	1,3%	5,0%	63,1%	26,7%								

**Taula 19.2. Dones majors de 16 anys, ocupades.
Percentatges**

	Menys de 15 hores		de 15 a 19 hores		De 20 a 24 hores		De 25 a 29 hores		De 30 a 34 hores		De 35 a 39 hores		40 hores i més		No consta	
Total dones	3,3%	1,8%	6,3%	3,0%	4,7%	11,9%	65,0%	4,0%								
Assalariada fixa	2,2%	1,1%	5,0%	3,0%	4,3%	15,9%	66,2%	2,3%								
Assalariada eventual	4,7%	3,0%	8,9%	3,4%	5,4%	9,6%	62,4%	2,6%								
Ajuda familiar	12,4%	6,5%	17,3%	5,8%	9,6%	4,5%	34,6%	9,4%								
Membre de cooperatives	5,5%	1,1%	6,4%	2,8%	6,4%	7,4%	66,6%	3,8%								
Empresària sense personal	3,4%	1,6%	5,2%	2,2%	4,6%	5,2%	73,9%	3,9%								
No consta	3,9%	1,6%	5,0%	2,4%	3,8%	8,3%	47,0%	28,0%								

Font: INE: Cens 2001.

20

ELS SINDICATS MAJORITARIS SÓN DETERMINANTS EN LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

Com mostra la taula 20.1, durant l'any 2003 s'enregistraren 364 convenis col·lectius al País Valencià, 239 dels quals eren convenis d'empresa i 125 pertanyien a un altre àmbit. Aquesta proporció (64,76% i 35,24%) es manté amb lleugeres variacions als darrers anys. Pel que fa al nombre de treballadors i treballadores afectats, 31.830 ho serien per convenis d'empresa i 612.777, per convenis d'altres àmbits. La proporció (4,41% i 95,59%, respectivament), també s'ha mantingut amb lleugeres variacions durant la darrera dècada.

Pel que fa als increments salarials pactats als convenis, la taula 20.2 mostra la seua evolució a la darrera dècada, tot distingint els convenis d'empresa i els d'un altre àmbit, així com també la taxa de variació de l'IPC durant el període.

La taula 20.3 detalla la representació sindical en la negociació col·lectiva. Els sindicats majoritaris, CCOO i UGT estan presents en la major part dels convenis establerts. En ambdós casos, la seua participació està al voltant del 98% dels treballadors i les treballadores afectats pels nous convenis. La resta de sindicats arriben al 8,8% dels treballadors i de les treballadores amb conveni enregistrat durant l'any de referència. Els grups de treballadors, poc més de l'1%.

**TAULA 20. CONVENIS COL·LECTIUS
I AUGMENTS SALARIALS AL PAÍS VALENCIÀ**

**Taula 20.1. Convenis col·lectius enregistrats
al País Valencià. 2003**

	Alacant	Castelló	València	Amb. PV	Totals
Convenis					
Convenis d'empresa	71	30	122	16	239
Convenis d'altre àmbit	43	20	50	12	125
Total	114	50	172	28	364
Empreses afectades					
Convenis d'empresa	71	30	122	16	239
Convenis d'altre àmbit	33.192	23.633	26.716	2.825	86.366
Total	33.263	23.663	26.838	2.841	86.605
Nombre de treballadors i treballadores					
Convenis d'empresa	9.151	3.069	17.384	2.226	31.830
Convenis d'altre àmbit	197.438	63.535	327.146	24.658	612.777
Total	206.589	66.604	344.530	26.884	644.607

**Taula 20.2. Augments salarials als convenis
i taxa de variació de l'IPC**

Any	Augment salarial en convenis d'empresa	Augment salarial en convenis d'altre àmbit	Augment salarial en total de convenis	Taxa de variació de l'IPC
1994	3,25	4,51	4,45	4,2
1995	4,14	4,24	4,24	4,3
1996	3,96	3,90	3,90	3,1
1997	2,06	2,82	2,78	2,1
1998	2,46	2,37	2,37	1,4
1999	2,62	2,67	2,67	2,6
2000	3,66	4,03	4,01	4,0
2001	3,00	3,57	3,54	2,7
2002	2,43	3,07	3,04	4,0
2003	2,60	3,64	3,59	2,6

Taula 20.3. Representació sindical en la negociació col·lectiva

	Alacant	Castelló	València	Amb. PV	Totals
CCOO					
Treballad. afectats	201.219	64.444	337.978	24.371	628.372
%	97,40	96,76	98,10		97,42
UGT					
Treballad. afectats	201.147	65.885	340.115	23.269	630.416
%	97,37	98,92	98,72		98,34
Gr. de treballadors					
Treballad. afectats	1.442	1.377	2.662	487	5.968
%	0,70	2,07	0,77		1,18
Altres sindicats					
Treballad. afectats	7.110	839	74.833	10.812	93.594
%	3,44	1,26	21,72		8,81

Font: MTAS.

21

CAL AVANÇAR EN LES CLÀUSULES ESPECIALS DE LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

A la taula 21 hi ha el detall de les clàusules especials de la negociació col·lectiva, i el percentatge de treballadors i treballadores que afecten d'aquells que han enregistrat un nou conveni durant l'any 2003, val a dir, 644.607 companys i companyes.

**TAULA 21. PERCENTATGE DE TREBALLADORS AFECTATS
PER CLÀUSULES ESPECIALS ALS CONVENIS
COL·LECTIUS DE L'ANY 2003**

Clàusules	%
Salarians	
Clàusula de salvaguarda	86,90%
Estructura salarial:	77,30%
–Complements salarials i criteris de càlcul	65,73%
–Consolidació de complements salarials	41,26%
Implicació del règim salarial	78,07%
–Condicions per acollir-se'n	64,54%
–Procediments a seguir i documentació a aportar	63,04%
–Procediment Comissió Paritària dispose d'informació sobre empreses acollides, treballadors afectats i increments salarials	27,22%
Retribucions específiques per treball nocturn	41,45%
Jornada laboral i vacances	
Distribució irregular de la jornada durant l'any	32,19%
Jornada ordinària superior a 9 h. diàries	9,14%
En jornada contínua de més de 6 h., consideració com a temps de treball efectiu del descans legal	28,76%
Acumulació del descans de «dia i mig» en períodes de 14 dies	4,31%
Jornades especials de treball	34,58%
–Excepcions als límits legals en el treball nocturn	3,57%
–Règim de treball a torns	1,40%
–Reducció de jornada per treball nocturn, a torns, perillós, penós o tòxic	12,69%
–Descans diari inferior a 12 h. en activitats amb jornada fraccionada	0,97%
Fixació de períodes concrets per a les vacances anuals	38,85%

Clàusules	%
Ocupació i contractació	
Ocupació	59,26%
–Creació neta d'ocupació	0,82%
–Creació d'ocupació per jubilació parcial (contractes de relleu)	32,66%
–Manteniment de l'ocupació	17,00%
–Conversió de l'ocupació temporal en fixa	15,43%
–Mobilitat geogràfica	14,51%
–Mobilitat funcional	4,09%
–Altres relatives a ocupació	9,74%
Contractació	80,31%
–Durada màxima del període de prova	35,75%
–Llocs de treball que poden cobrir-se amb contractes d'obra o servei	20,88%
–Durada màxima dels contractes temporals per circumstàncies del mercat	54,55%
–Clàusules relatives al contracte de treball en pràctiques	41,90%
–Clàusules relatives al contracte a temps parcial	17,68%
–Nombre mínim d'hores de prestació de serveis	13,71%
–Nombre màxim de contractes temporals	6,70%
–Utilització de serveis de les empreses de treball temporal	29,07%
Hores extraordinàries	
Eliminació de les hores extraordinàries	14,69%
Reducció respecte de l'any anterior	0,04%
Reducció respecte del topant màxim legal	0,18%
Altres no contingudes en apartats anteriors	31,06%
Compensació d'hores extraordinàries amb pagament dinerari	55,84%
–Amb valoració superior a l'hora ordinària	48,67%
Compensació d'hores extraordinàries amb temps de descans	42,35%
–Amb acumulació i gaudiment en períodes superiors als legals	15,68%
Obligatorietat de realitzar hores extraordinàries	2,66%
Jubilació	
Jubilació obligatòria	26,36%
Estímul a la jubilació voluntària	35,40%
Complements a les prestacions socials	
Complement a la jubilació	23,15%
Complement a la invalidesa	38,91%
Complement a la viudetat	17,06%
Complement a l'orfanat	20,53%
Complement a la malaltia comuna	65,88%
Complement a la maternitat	5,23%

Clàusules	%
Complement a l'accident de treball i malaltia professional	72,25%
Altres complements retributius	25,39%
Establiment de plans de pensions	0,42%
Formació professional	
Pla de formació	25,58%
Ajudes a l'estudi al treballador	3,34%
Permisos retribuïts per a la formació	8,51%
Altres relatives a formació	31,65%
Salut Laboral	
Existència de Comitè de Seguretat i Salut	50,01%
Programa de prevenció de riscos	22,17%
Cursets en matèria de seguretat i salut	18,67%
Reconeixement mèdic anual a càrrec de l'empresa	29,23%
–Amb inclusió de revisió ginecològica	3,34%
Designació de Delegats de Prevenció distints del legals	1,69%
Crèdit horari mensual per a Delegats de Prevenció	6,15%
Temps disponible per a la formació de Delegats de Prevenció	2,36%
Òrgan paritari de «salut laboral» competent en tots els centres de treball	21,18%
Excepcions al caràcter voluntari de la vigilància mèdica	3,84%
Supòsits d'obligació de constitució de «serveis de prevenció» propis	0,96%
Activitat sindical	
Garanties i competències superiors a allò establert legalment	36,62%
Descompte en nòmina de la quota sindical	39,04%
Acumulació d'hores sindicals en un mateix representant	57,37%
Millores sobre conveni anterior	15,12%
Classificació prof. i promoció en el treball	
Classif. prof. mitjançant definició i funcions de grups, categories o nivells	75,13%
–Categories professionals	31,75%
–Grups professionals	28,13%
–Nivells retributius	8,03%
Polivalència funcional	21,44%
Criteris o requisits per a la promoció interna	15,92%
Modif. substancials de les condicions de treball	
Procediments per resoldre discrepàncies en períodes de consulta previstos a l'E.T.	14,72%
–En matèria de mobilitat funcional	13,79%
–En matèria de mobilitat geogràfica	0,14%
–En matèria d'horari	3,62%

Clàusules	%
-En matèria de règim de treball a torns	1,80%
-En matèria de sistemes de remuneració	3,42%
-En matèria de sistemes de treball i rendiment	0,88%
-En matèria de suspensió del contracte per causes econòmiques, tècniques, etc.	0,76%
-En matèria d'acomiadament col·lectiu	0,54%
-Altres no continguts en els apartats anteriors	0,18%
Vigència i eficàcia	
Duració determinada per a la vigència del contingut normatiu	37,43%
Manteniment exprés d'alguns supòsits continguts en el conveni anterior	68,87%
Reducció o eliminació de drets adquirits en anteriors convenis	0,53%
Concurrència	
Concurrència amb altre conveni d'àmbit superior	28,14%
Regles per a resoldre possibles conflictes de concurrència entre convenis	20,00%
Altres temes objecte de negociació	
En acomiadament disciplinari, exigències formals superiors a les establides legalment	5,73%
Procediments per a la solució de controvèrsies derivades d'interpretació i aplicació del conveni	66,23%
-Procediments de mediació	20,22%
-Procediments d'arbitratge	46,02%
No discriminació o promoció d'igualtat entre sexes	41,73%
Indemnització al treballador per la no renovació del contracte	63,06%
Participació dels treballadors en l'organització del treball	12,94%
Clàusula de salari mínim conveni	21,25%
Destinació preferent de llocs i treballadors amb discapacitats	12,78%
Implantació de noves tecnologies	19,10%
Serveis de menjador	1,03%
Transport dels treballadors a càrrec de l'empresa	1,06%
Incentius lligats a la productivitat	29,66%
Incentius d'assistència	32,51%

Font: MTAS.

22**MÉS DE 160.000 PERSONES AFECTADES
PER CONFLICTES LABORALS**

Durant l'any 2003 es presentaren 391 conflictes col·lectius de treball al País Valencià, que afectaven 10.763 empreses i 163.190 treballadors i treballadores. El detall per àmbits de conflicte es troba en la taula 22.1. Els resultats de la seua tramitació es poden contemplar en la taula 22.2. En la taula següent hi ha el nombre de vagues realitzades a les diferents províncies o d'abast de País. En total, es realitzaren 104 vagues (front a 51 de l'any anterior), que foren seguides, segons les dades oficials, per 34.768 treballadors i treballadores (més del doble de l'any anterior, en el qual participaren 16.111 treballadors i treballadores).

TAULA 22. CONFLICTES COL·LECTIUS I VAGUES

Taula 22.1. Conflictes col·lectius de treball presentats en 2003 segons l'àmbit del conflicte

	Conflictes	Empreses afectades	Treballadors afectats
D'empresa	379	518	72.914
Provincial	10	10.095	82.276
País Valencià	2	150	8.000
Total	391	10.763	163.190

Taula 22.2. Tramitació de conflictes col·lectius de treball. Any 2003.

	Alacant			Castelló			València		
	Expedient	Empreses	Treball.	Expedient	Empreses	Treball.	Expedient	Empreses	Treball.
Procediments presentats	73	3.076	31.650	50	2.188	15.012	268	5.499	116.528
Procediments finalitzats	78	3.081	32.694	45	2.183	14.851	263	5.494	115.563
-Arbitratge	0	0	0	0	0	0	7	18	823
-Mediacions	78	3.081	32.694	45	2.183	14.851	256	5.476	114.740
Mediacions efectives	62	3.065	29.331	37	2.167	14.088	207	5.427	106.700
-Acord	27	3.027	24.225	12	2.130	11.205	71	216	21.465
-Sense acord	35	38	5.106	25	37	2.883	136	5.211	85.235
Mediacions no efectives	16	16	3.363	8	16	763	49	49	8.040
-Intentat sense efecte	11	11	1.369	4	12	536	35	35	5.943
-Dessistit	2	2	58	3	3	194	7	7	724
Arxiu	3	3	1.936	1	1	33	7	7	1.373
Procediments pendents	3	3	64	5	5	161	14	14	1.690
-Arbitratges	0	0	0	0	0	0	3	3	449
-Mediacions	3	3	64	5	5	161	11	11	1.241

Font: Fundació per a la Solució Extrajudicial de Conflictes Col·lectius.

taula 22.3. Vagues al País Valencià. Any 2003

	Nombre de vagues	Nombre d'empreses	Plantilla	Treballadors en vaga	Jornades perdudes
Alacant	14	14	1.934	1.885	1.629
Castelló	5	16	755	34	34
València	69	5.124	69.778	10.924	7.051
País Valencià	16	13	58.872	21.925	7.596
Total	104	5.167	131.339	34.768	16.310

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Ocupació. Generalitat Valenciana.

23

CCOO ÉS EL SINDICAT AMB MAJOR AFILIACIÓ

A desembre de 2003, CCOO PV tenia 109.770 persones afiliades. Pel volum de la seua afiliació és la primera força sindical. Per federacions, el major percentatge d'afiliació el té FECOMA, seguit de la federació minero-metal·lúrgica, FITEQA i FSAP.

Les persones afiliades representen una porció reduïda encara de les persones ocupades. Si comparem les dades d'afiliació sindical (desembre de 2003) amb les dades d'afiliació a la Seguretat Social (mitjana de 2002), l'afiliació a CCOO arribaria quasi al 7% de les persones de alta.

Pel que fa a la distribució de l'afiliació en termes absoluts, les Unions Intercomarcals amb més persones afiliades eren: L'Horta, L'Alacantí i Les Marines, les Comarques del Nord, i La Ribera i La Safor.

En termes relatius, aquestes Unions Intercomarcals suposen més d'un terç de l'afiliació en el cas de l'Horta i també més d'un terç amb la suma de L'Alacantí i Les Marines, les Comarques del Nord i La Ribera i La Safor.

En termes relatius, si comparem aquestes dades d'afiliació amb les persones afiliades als diversos règims de la Seguretat Social (mitjana de l'any 2002), podem assenyalar quines són les Unions Comarcals en les quals el pes de l'afiliació sindical és major perquè el percentatge d'afiliació a CCOO és superior al percentatge que, sobre el total d'afiliats a la Seguretat Social, correspondria a la comarca.

Així, sobre el total de treballadors i treballadores afiliats a la Seguretat Social el 6,1% són de les Comarques Centrals, però sobre el total d'afiliació de CCOO en són el 8,2%. El mateix podem dir de Camp de Morvedre i Alt Palància, el Camp de Túria, els Serrans i el Racó d'Ademús, l'Hoya de Buñol i la Plana de Utiel-Requena i La Ribera i La Safor.

TAULA 23.1. AFILIACIÓ DE LES FEDERACIONS DE CCOO PV (2003). VALORS ABSOLUTS I RELATIUS

Federacions	Afiliació	Percentatge
Fecoma	18.356	16,7%
Minerometal·lúrgica	11.791	10,7%
Fiteqa	11.448	10,4%
Fsap	11.127	10,1%
Comunicació i transport	10.535	9,6%
Sanitat	7.791	7,1%
Ensenyament	7.621	6,9%
Comfia	7.584	6,9%
Feagra	7.421	6,8%
Activitats Diverses	6.095	5,6%
Fecoht	6.060	5,5%
Pensionistes	3.547	3,2%
Aturats	394	0,4%
Total	109.770	100,0%

TAULA 23.2. COMPARACIÓ DE L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL (2002) I L'AFILIACIÓ A CCOO PV (2003), SEGONS LES UNIONS INTERCOMARCALS

	Afluència a la SS		Afluència a CCOO PV	
	Valors absoluts	Valors relatius	Valors absoluts	Valors relatius
L'Alacanti / Les Marines	278.279	15.505	17,3%	14,1%
Les Comarques Centrals	98.376	8.959	6,1%	8,2%
Baix Vinalopó / Vega Baja	152.003	7.922	9,5%	7,2%
Alt, Mitjà i Valls del Vinalopó	61.028	3.385	3,8%	3,1%
Comarques del Nord	203.764	12.380	12,7%	11,3%
Camp Morvedre / Alt Palància	28.055	6.324	1,7%	5,8%
Camp Túria / Serrans / R. Ademús	37.423	2.765	2,3%	2,5%
L'Horta	579.459	37.710	36,1%	34,4%
Hoya Buñol / Plana Utiel-Requena	22.183	2.710	1,4%	2,5%
La Ribera / La Safor	143.457	12.110	8,9%	11,0%
Total	1.604.027	109.770	100%	100%

Fonts: MTAS i Afiliación CCOO PV 2003.

24

CCOO ÉS EL PRIMER SINDICAT VALENCIÀ

Segons el còmput dinàmic de les Eleccions Sindicals, i amb les dades oficials a 31 de desembre de 2003, CCOO és la primera força sindical al País Valencià pel nombre de delegats i delegades elegists.

A les 13.461 eleccions celebrades s'havien elegit 32.443 representants legals dels treballadors i de les treballadores, dels quals 13.437 eren membres de les candidatures de CCOO (el 41,42%). A les candidatures d'UGT havien estat elegits 13.025 delegats i delegades (el 40,25% del total). La diferència entre CCOO i UGT era de 412 representants (un 1,27%). La resta de forces sindicals havien obtés 5.981 delegats i delegades, que suposaven un 18,44% del total.

Els sindicats majoritaris, CCOO i UGT, per tant, obtenen poc més de 4 de cada 5 representants.

Per comarques, els majors percentatges de delegats i delegades l'obté CCOO a l'Alt, Mitjà i Valls del Vinalopó, les Comarques Centrals, el Camp de Morvedre i l'Alt Palància, i la Foia de Bunyol i la Plana d'Utiel-Requena; els percentatges menors s'assoleixen a les Comarques del Nord (on la diferència percentual amb la UGT és major), l'Alacantí i La Marina, i l'Horta, encara que sempre amb percentatges superiors al 38% dels delegats i delegades.

Per federacions, els majors percentatges de delegats i delegades l'obté FECOMA, que correspon al sector on també s'elegeix el major nombre de representants, seguida de FITEQA, la Federació Minerometal·lúrgica i la Federació de Comunicacions i Transport. Els percentatges menors l'obtenen les actes d'Ensenyament, Sanitat i Administració Pública. Percentualment, la major diferència a favor d'UGT es registra en FECOHT i Activitats diverses.

TAULA 24. RESULTATS DE LES ELECCIONS SINDICALS AL PAÍS VALENCIÀ

Taula 24.1. Resultats per comarques.
Còmput dinàmic a 31 desembre 2003

	Actes	Deleg. Total	Deleg. CC00	% CC00	Deleg. UGT	% UGT	Dif. CC00-UGT	% dif. CC00-UGT	Deleg. altres	% altres
Alt, Mitja, Valls Vinalopo	554	1.107	577	52,12	417	37,67	160	14,45	113	10,21
Camp Turia/Serranos/ Rincón Ademuz	331	724	309	42,68	237	32,73	72	9,94	178	24,59
Comarques Centrals	1.113	2.213	1.109	50,11	706	31,90	403	18,21	398	17,98
Comarques del Nord	1.698	4.988	1.922	38,53	2.370	47,51	-448	-8,98	696	13,95
El Baix Vinalopo/ La Vega Baja	1.387	2.685	1.177	43,84	1158	43,13	19	0,71	350	13,04
El Camp de Morvedre/ Alto Palancia	386	825	410	49,70	293	35,52	117	14,18	122	14,79
L'Alacanti/La Marina	2.110	5.215	2.037	39,06	2.120	40,65	-83	-1,59	1.058	20,29
L'Horta	4.512	11.042	4.323	39,15	4.168	37,75	155	1,40	2.551	23,10
Hoya Buñol/ Plana Utiel-Requena	195	461	223	48,37	173	37,53	50	10,85	65	14,10
La Ribera/La Safor	1.175	3.183	1.350	42,41	1.383	43,45	-33	-1,04	450	14,14
Total País Valencià	13.461	32.443	13.437	41,42	13.025	40,15	412	1,27	5.981	18,44

Taula 24.2. Resultats per federacions.
Còmput dinàmic a 31 desembre 2003

	Actes	Deleg. Total	Deleg. CC00	% CC00	Deleg. UGT	% UGT	Dif. CC00-UGT	% dif. CC00-UGT	Deleg. altres	% altres
Activitats Diverses	598	1.692	611	36,11	776	45,86	-165	-9,75	305	18,03
Agroalimentària	960	3.317	1.390	41,91	1.604	48,36	-214	-6,45	323	9,74
COMFIA	677	1.829	733	40,08	589	32,20	144	7,87	507	27,72
Ensenyament	596	1.753	357	20,37	328	18,71	29	1,65	1.068	60,92
FCT	1.415	2.728	1.190	43,62	1.132	41,50	58	2,13	406	14,88
FECOHT	1.836	4.153	1.420	34,19	1.831	44,09	-411	-9,90	902	21,72
FECOMA	2.271	5.137	2.739	53,32	2.003	38,99	736	14,33	395	7,69
FITEQA	1.849	3.830	1.861	48,59	1.496	39,06	365	9,53	473	12,35
FSAP	792	3.007	970	32,26	1.219	40,54	-249	-8,28	818	27,20
Mínerometal·lúrgica	2.257	3.989	1.854	46,48	1.750	43,87	104	2,61	385	9,65
Sanitat	207	1.002	310	30,94	295	29,44	15	1,50	397	39,62
No classificats	3	6	2	33,33	2	33,33	0	0,00	2	33,33
Total País Valencià	13.461	32.443	13.437	41,42	13.025	40,15	412	1,27	5.981	18,44

Font: Secretaria de Comunicació CCOO PV.

www.pv.ccoo.es

PER DALT O PER BAIX DE LA MITJANA?

Compareu-vos amb la mitjana dels treballadors i les treballadores valencians.

	Homes	Dones	Vosaltres
2002-2003			
Dedicació diària al treball	8:29 h	6:49 h	
Dedicació diària a la llar i a la família	1:57 h	4:40 h	
Dedicació diària al treball voluntari i reunions	2:06 h	1:40 h	
Dedicació diària a la vida social i diversió	2:16 h	2:11 h	
Dedicació diària als esports i activitats a l'aire lliure	2:04 h	1:41 h	
Dedicació diària als entreteniments i jocs	2:05 h	1:31 h	
Dedicació diària als mitjans de comunicació	2:53 h	2:29 h	
2002			
Despesa anual per persona en aliments i begudes no alcohòliques	1.100 € (16,6%)		
Despesa anual en begudes alcohòliques, tabac, etc.	177 € (2,7%)		
Despesa anual en articles de vestir i càlcer	442 € (6,7%)		
Despesa anual en vivenda, aigua, electricitat i altres combustibles	1.917 € (29,0%)		
Despesa anual en mobiliari, equipament de la llar, etc.	322 € (4,9%)		
Despesa anual en salut	169 € (2,6%)		
Despesa anual en transports	799 € (12,1%)		
Despesa anual en comunicacions	144 € (2,2%)		
Despesa anual en oci, espectacles i cultura	431€ (6,5%)		
Despesa anual en ensenyament	62 € (0,9%)		
Despesa anual en hotels, cafés i restaurats	608 € (0,2%)		
2002			
Salari mitjà per mes	1.109 €		
Salari mitjà per hora	7,94 €		
Salari mitjà per mes amb graficacions	1.262 €		
Salari mitjà per hora amb gratificacions	9,03 €		
2002-2003			
Persones ocupades que treballen més de 40 h setmanals	84,4%	65,0%	